

NOUL LITERATOR

**Revistă trimestrială de cultură
Nr. 49, martie 2023**

Asociația Culturală „Noul Literator”

Director fondator: NICOLAE PETRE VRÂNCEANU

Președinte de onoare GHEORGHE DĂNIȘOR

Președinte CONSTANTIN PĂDUREANU

Vicepreședinte ADRIAN NĂSTASE

Secretar DUMITRU DUȚĂ

CONSILIUL REDACȚIONAL

Aurel Maria Baros

Ștefan Borbely

Florian Copcea

Ioan Lascu

Gelu Negrea

Teodor Oancă

Tudor Nedelcea

Ștefan Vlăduțescu

REDACTORI ASOCIAȚI

Pr. Theodor Damian

Mihaela Albu

Mihai Antonescu

Marian Barbu

Daniel Corbu

Mihai Fircă

Spiridon Popescu

Camelia Zăbavă

REDACȚIA

Constantin Pădureanu - Redactor- șef

Mircea Pospai - Redactor- șef adjunct

Dumitru Duță - Redactor- șef adjunct

Virgil Dumitrescu - Secretar general de redacție

Ion R. Popa - Redactor

Victor Martin - Redactor

George Geafir - Redactor

ADRESA REDACȚIEI

Craiova, Dolj, Str. V. Alecsandri, nr.22

Constantin Pădureanu, Tel.: 0723.172.217

Constantin Pădureanu: constantinpadureanu@yahoo.com

Virgil Dumitrescu: virgildumitrescu41@yahoo.com

ADMINISTRAȚIA ASOCIAȚIEI:

Florin Danciu, Tel.: 0744.699.152

Ilustrațiile copertelor:

Picturi de Ovidiu Bărbulescu

Prezentare grafică & DTP

edituragrafix@gmail.com

Mulțumim susținătorilor revistei NOUL LITERATOR, un proiect cultural craiovean
al Asociației Culturale NOUL LITERATOR Craiova (ACNL).

Opiniile exprimate în materialele publicate aparțin exclusiv autorilor.

© Asociația Culturală „Noul Literator”

Revista poate fi citită pe site-ul www.revistanoulliterator.ro

ISSN 2069-3397

Gelu Negrea

CRUCIADA INVIZIBILĂ A HAZARDULUI

Una din cele câteva întrebări importante, de natură să definească înțelesurile fundamentale ale lumii de ieri, de azi, de mâine s-ar cuveni să fie, după părerea mea, aceasta: încotro se îndreaptă omenirea? Are ea o cale? O direcție? O țință existențială? Un plan de evoluție?

Îngăduiți-mi să vă reamintesc, apropo de chestiunea prefigurată laconic în aliniatul precedent, un principiu de bază al sportului numit șah: este mai bine să ai un plan de joc prost decât să nu ai niciunul. Trebuie să recunoaștem, însă, în această ordine de idei, că la o eventuală cardinală interogație *Quo vadis?* adresată umanității, nu prea dispunem de un răspuns acceptabil. Și asta din motivul elementar că omenirea nu are un obiectiv, un ideal al devenirii, un target ontologic. Supraviețuirea nu reprezintă un ideal, iar democrația, ca însumare (aritmetică ori vectorială) a libertăților individuale, este, mai curând, o formă de sabotare din interior a ideii de viitor. Aristotel știa ce știa când, în *Politica*, atrăgea atenția asupra pericolului ca democrația să eșueze în tirania arbitrariului mulțimii. Și nici Berdiaev nu greșea reproșând că, spre deosebire de dictatură, care își asumă explicit un teleos (benefic sau dimpotrivă – nu asta este în discuție acum!), democrația plutește cam fără busolă pe valurile istoriei. Teleologia face, de altfel, diferența dintre politică și religie, decisiv și implacabil în favoarea celei din urmă pentru că ea fixează din start un reper motivațional, indiferent cât este acesta de nebulos sau de neverosimil în ordine seculară. Viața veșnică, împărăția lui Dumnezeu, paradisul post-mortem, cei 1.000 de ani de pace ulterioari revenirii pe pământ a lui Mesia sunt tot atâtea corporalizări imagologice ale așteptatei luminate de la capătul tunelului. Nu strălucesc ele prin precizie și se dispensează cam prea ușor de argumente susținătoare, dar rămân, oricum, preferabile mărșăluirii oarbe în necunoscut. Religia își administrează superior atuurile, strategia sa este mai inteligentă și mai persuasivă: stabilește, precum campionul de șah, poziția finală, lăsându-le

oamenilor o relativă libertate în alegerea tacticii, procedurilor, căilor și mijloacelor prin care pot accede la ea.

Oricare drum este însă mai ușor atunci când știi unde se sfârșește și ce te așteaptă la capătul lui. Acest adevăr banal este eludat cu nonșalanță în spațiul profan, unde datele problemei se inversează contraproductiv. Proclamarea și cultivarea libertății ca primă opțiune și ca valoare fundamentală, în absența definirii unui scop, a unui proiect aferent și consubstanțial lui, riscă să transforme fireasca dinamică a evoluției lumii într-o eternă tatonare dezordonată, într-o cruciadă a indeterminării plasată sub zodia hazardului. Este ceea ce se cheamă în folclorul filozofic căutarea pisicii negre într-o cameră perfect întunecoasă, deși nimeni n-are habar dacă pisica se află sau nu acolo. Mai mult: nimeni n-are nici măcar certitudinea că felina în cauză există!

Convingerea cvasiunanimă că viitorul se naște fără cezariană, pe cale naturală, ca rezultat al metabolismului imanent al timpului în mers, care este istoria, nu ține de adevăr, ci de inerție leneșă și prejudecată interesată, ambele antrenând, în pandant, felurite alte himere și mistificări liniștitoare. Ideea organicității fluxului temporal, de pildă, este corectă doar până la punctul în care decade în axioma comodă conform căreia edificarea viitorului este condiționată de cunoașterea și valorificarea învățăturilor trecutului. Inexact și fără alt rost decât justificarea culpabilei rămânări în captivitatea aceluia integraționism factual confecționat ad-hoc în siajul unui fals pragmatism desprins din coasta androgină a fatalismului istoric. Repetabilul recurs la experiența trecutului este steril, retrograd, generator de frâne, complexe și inhibiții – un performant anihilator de impulsuri vitale, de inițiative și proiecte melioriste, o variantă a nostalgiei după fericirea iluzorie din ipotetica vârstă de aur a umanității. Lungul drum al lumii dinspre începuturi către prezent n-a produs însă tezaure paremiologice, coduri de conduită, mecanisme de autocontrol sau ghiduri de promovare a progresului și dezvoltării. Cel mult, oboseală istorică, mizantropie și derută.

Viitorul există ca șansă de construcție doar în condițiile decuplării programatice a prezentului (a oricărui prezent) de mistica trecutului (a oricărui trecut). Poate suna prozaic și brutal atingător la coarda sensibilă a memoriei noastre afective, însă nu poți pași înainte cu gâtul strâmb și privirea răsucită către înapoi pentru că riști să

cazi în fel de fel de gropi nostalgic-futuriste. Oglinda retrovizoare este un obiect util, dar nu ea propulsează autoturismul spre înainte. Afirmatia unui Lucian Boia, publicist de succes, specializat în tabloidizarea istoriei, „Prezentul este opera trecutului” a fost naiv aplaudată, cu toate că este fundamental falsă. Comodă și neproblematică, dar falsă. Prezentul este, de fapt, opera viitorului – a dorințelor, aspirațiilor, speranțelor, a gândirii prospective, capacității de a visa și de a înfăptui vise. Pe scurt, opera proiecțiilor către înainte și a proiectelor aferente lor.

Prezentul nu este capătul dinspre finis al trecutului, ci capătul dinspre start al viitorului.

Nu facem nimic pentru trecut pentru că el este finit și imuabil; nu poate fi schimbat, nici îmbogățit sau sărăcit. Este inert și steril; nu produce nimic și, în nici un caz, prezent. Poate o suavă nostalgie, însă nostalgia este doar o întoarcere sentimentală în trecut și nimic mai mult. Prezentul nu este rezultanta istorică a trecutului, opera sau oglinda lui, ci povestea felului în care un om sau un popor își gândește și își făurește viitorul. Doar aparent oamenii trăiesc în prezent. În realitate, gândurile noastre, intențiile, chiar și gesturile noastre cotidiene țin de viitor. Tot ce facem vizează obținerea unui rezultat care nu este altceva decât gând despre ce va fi. Prezentul este partea intențională din viitor care devine trecut și anume e segmentul de timp necesar viitorului pentru a se transforma în trecut. Marx avea dreptate enunțând că ne despărțim de trecut râzând; ar fi avut și mai multă dacă preschimba constatarea în imperativ. În această propoziție esențială a Marelui Bărbos, accentul cade pe delimitare, pe abandonarea magiei pernicioase a trecutului, nicidecum pe hohotul de râs, fie el oricât de defulant și de eliberator.

Oamenii sunt în eroare străduindu-se să deducă din istorie (ca versiune formalizată a trecutului) seturi operaționale de îndreptare etice, de principii de predictibilitate planetară, pattern-uri de evoluție sau reguli de management al proiectelor cu bătaie lungă. Nu vor obține decât reduplicări cosmetizate, adaptări și raționalizări artisanale ale unor modele expirate, optimizări pasagere ale inerțiilor forjate în timp care îi vor ține legați de mâini și de picioare sub apăsarea eleatului „deja connu”, nefertil și inhibant. Soluția este alta. Una radicală și noocratică: elaborarea, ab ovo, a unei paradigme de evoluție ideale – utopice, chiar – pe baza unui target aspirațional

global, defalcat pe subdiviziuni sectoriale și urmărirea sa neabătută în perspectivă trans-generaționistă. Este datoria, dacă nu cumva obligația expresă a minților luminate ale Terrei și a puternicilor care gestionează destinele lumii să stopeze actuala mișcare browniană a istoriei, să contureze o direcție rațională de construcție viitoare și, implicit, să confere vieții pământenilor un sens al existenței. Altfel, omenirea va continua să orbacească în degringoladă pe cărările întortocheate ale propriei devenirii, să miște haotic la nesfârșit piesele de pe o imaginară tablă de șah a planetei fără certitudinea că le va plasa vreodată norocos în poziția câștigătoare.

Desigur, asta ar presupune o planetă debarasată de logica cuplurilor de forțe malaxându-se reciproc în perpetua retorică (și practică) a confruntării, o planetă a ecumenismului religios, a convergenței sistemelor politice și a pantonomiei rațiunii salvatoare. Preferați o planetă a agoniilor lente, dar inexorabile? Serviți, vă rog: o aveți, deja...

Și totuși...

Interconectarea informațională din zilele noastre, expandată la dimensiuni planetare, poate fi un prim pas spre conturarea unui flux orientat către viitor, indiferent că faptul va fi fiind sau nu rezultatul materializării unei intenții și asumării unui target. Desigur, preferabil – și, prin aceasta, infinit mai lucrativ – ar fi să nu rămână la mâna hazardului și spontaneității. Numit globalizare, definit în termeni mai mult sau mai puțin preciși, amestecând consecințe nefaste ori dimpotrivă, fenomenul are, orice s-ar zice, părțile lui, vorba nemuritorului Pirgu, personajul din *Craii...* lui Mateiu Caragiale. Pornit de la mondializarea comunicării, el nu se limitează la asta, penetrând viața planetei în toată complexitatea și varietatea ei. Interdependențele despre care vorbeau încă acum un deceniu și mai bine de jumătate Robin Cohen și Paul Kennedy în *Global Sociology* țin seama, în egală măsură, de particularism și de planetarism, așezând într-o ecuație fiabilă interferențele dintre etnic (național) și universal (global). Cu vizibilă atenuare a primului prin cedări succesive în favoarea celui de al doilea. Acceptarea și însușirea ideii că valorile comune sunt mai importante și mai de viitor decât cele care marchează diferența, constituie un câștig substanțial al mentalului și mentalității lumii noastre. Procesul de extensie globală, conform formulei lui O. Giddens, a unui pattern, a unui model sau canon

existent deja sau care va să se edifice în timp reprezintă, de asemenea, o premisă majoră pentru convergența naționalismelor de tot felul într-un trend globalist în măsură să lamineze progresiv diferențele și diferențierile de orice factură.

În acest context, democratizarea tehnologiei, care și-a probat deja viabilitatea, se poate dovedi un element decisiv care, adăugat altora, este capabil să dăruiască omenirii un target vital de-a dreptul fabulos. Exemplific amintind un adevăr vechi și unanim cunoscut, dar foarte des uitat când vine vorba despre analiza și evaluarea umanității ca un întreg. Ideea că fiecare om reprezintă o singularitate absolută, că așa cum nu există doi fulgi de zăpadă cu formă identică, cu atât mai mult nu există două ființe umane întru totul asemenea este seducătoare și poetică, dar se situează în sfera indemonstrabilului. Nimeni nu a studiat totalitatea indivizilor care alcătuiesc populația lumii la un anume moment istoric pentru a putea concluziona argumentat în ce proporție oamenii au sau nu fizionomii și structuri antropologice identice ori foarte apropiate. O cercetare din perspectivă diacronică a problemei frizează utopia. Existența unei discipline (am ezitat să spun știință...) numită fiziognomie îndreptățește ipoteza că oamenii diferă între ei în aspecte mai curând minore și ne semnificative atâta timp cât pot fi grupați într-un număr limitat de tipologii.

Există câteva obstacole greu de trecut în toată încercarea asta cu iz de basm oriental. Una ar fi ceea ce Huntington numește civilizații, destinate, în opinia autorului, să se ciocnească fără milă. Alta, strâns legată de precedentă, o reprezintă autarhia religioasă regională – mult mai puternică decât idilicul ecumenism asupra căruia unii își fac utopice iluzii. Monoteismul iudaic a câștigat doar în aparență, acum două mii de ani, războiul cu politeismul greco-roman.

...Și totuși, dintr-un optimism deșăntat, eu, unul, mă încapățânez să cred că – potențial, măcar – există argumente de natură să păstreze în viață speranța unui viitor cu șanse de a înfrunta cruciada invizibilă a hazardului.

Mihaela Albu

„REȚELE” CULTURALE DINCOLO DE GRANIȚELE ȚĂRII

Dacă unele opere literare ale scriitorilor care au trăit în exil au fost la un moment dat (în perioada de cvasi-liberalizare comunistă) accesibile cititorului din țară, presa românească apărută în alte spații geografice – prohibită și, astfel, fără circulație – continuă să fie și astăzi în România foarte puțin cunoscută.

Așadar, „schizofrenia impusă de o jumătate de secol de ruptură între cei din țară și cei din exil”, „separarea și deci necunoașterea” de care făcea vorbire Mircea Anghelescu cu referire la literatura exilului (în volumul *Literatură și geografie*, în 2005!), pot fi extinse și la producția jurnalistică.

Cunoașterea ziarelor și revistelor din exil, repunerea lor în circuitul cultural din țară este o necesitate, având în vedere valoarea celor care au semnat în paginile acestora, precum și faptul că multe dintre creațiile literare – poeme, schițe sau nuvele, dar și eseuri și studii de certă importanță – au fost publicate inițial în presa literară.

Se impune, cu alte cuvinte, să aducem în atenție – printr-o privire retrospectivă – o latură mai puțin abordată – și anume aceea a presei culturale, literare îndeosebi, inițiate în afara țării între anii 1948 (când apare prima publicație literară a exilului românesc, revista *Luceafărul*, editată la Paris de Mircea Eliade, N.I. Herescu și Virgil Ierunca) și 1989, anul căderii regimului comunist (după care unele publicații, închise cu mult timp în urmă, nu vor mai apărea, iar altele vor continua în serie nouă, cu alți colaboratori și, firesc, în alte condiții și cu un nou program).

Oricine răsfoiește ziarele și revistele exilului, fie ele politice sau culturale, va fi copleșit de multitudinea și vastitatea informației. Lipsa noastră de cunoaștere asupra acestui aspect al vieții celor ce trăiseră în pribegie face ca orice întreprindere de a le promova să nu fie de prisos.

Prin studierea colecției unei reviste sau a mai multor titluri, indirect, cititorii de astăzi își vor întregi imaginea asupra operei unui scriitor sau a altuia, asupra stilului utilizat în presă, dar

vor afla și nume, dar mai ales activitatea unor personalități cu faimă în țările în care au trăit¹, dar parțial sau total ignorate în patria din care au fost siliți să se refugieze.²

Desigur, literatura publicată de-a lungul timpului în revistele exilului are valențe inegale. Virgil Ierunca însuși mărturisea că „o revistă nu e niciodată o reușită absolută. Mai ales în exil unde se strâng laolaltă puțini” (v. *Trecut-au anii... Jurnal*, Humanitas, 2000, p. 19) și chiar lui Mircea Eliade i se reproșa adesea că era prea îngăduitor, că avea o „prea mare generozitate”. (v. Virgil Ierunca într-o convorbire despre „Literatura exilului și revistele ei”, în *Jurnalul literar*, nov-dec. 1998, p. 12)

Dar, dincolo de îngăduințe mai mult sau mai puțin justificate, dincolo de publicarea unor autori de diferită valoare artistică, un lucru rămâne cert: literatura română nu poate fi descrisă complet fără cea scrisă în afara granițelor, cu atât mai mult cu cât o bună parte din timp ea a fost un exemplu de continuitate în condiții de libertate a cuvântului. Și să nu uităm: mare parte din literatura română scrisă în exil a fost publicată în revistele românești răspândite pe tot globul!

Prin cunoașterea presei culturale din exil³) cititorii vor lua act de aspecte ale unei istorii literare aproape necunoscute. Ea este, în cele din urmă, o invitație la semnalarea unor texte (nu puține de reală valoare și literară), la cunoașterea unor jurnaliști (și scriitori) mai puțin (sau deloc) mediatizați (încă) la noi, la înțelegerea fenomenului exilului în cele din urmă și a excepționalei „rețele” culturale care se crease dincolo de granițele țării, dar și dincolo de opinii, orientări politice ori religioase, de distanțe și vârstă. „Nu

facem nicio deosebire între *cei vechi* și *cei noi*. Și unii, și alții ne sunt la fel de frați”, se afirma în „Cuvântul de început” al revistei *Vers*. Iar mai departe, sintetizând scopul revistei (noi putând astăzi înțelege ca fiind exprimat, direct ori indirect, ca fiind crezul major al tuturor publicațiilor românești din exil), se subliniază continuitatea prin păstrarea valorilor identitare: „Paginile acestei modeste publicații nu sunt destinate luptei partizane, ci *luptei de conservare a bunurilor noastre*.” (s.n.)

Frazele citate din revista *Vers* se constituie într-o abordare surprinzătoare, poate, pentru cei care continuă să vorbească despre „dezbinarea” exilului, abordare pe care, cu siguranță, și-ar putea-o revizui, în primul rând în urma cel puțin a parcurgerii cuprinsului revistelor, a semnăturilor. Ar contribui, însă, în și mai mare măsură la înțelegerea fenomenului de cooperare culturală de o impresionantă anvergură, toate „semnalările” ori cuvintele de apreciere ale unei publicații față de celelalte, „promovări” pe care le întâlnim adesea în rubrica de final. Astfel, dintr-un singur număr de revistă, „inventarul” informativ asupra producției de carte și de publicații românești ale anului respectiv (de oriunde de pe glob⁴) va infirma – scepticilor sau negaționiștilor – prejudecata dezbinării.

Pentru cel care studiază principalele caracteristici ale exilului românesc, o primă și importantă observație este aceea a continuității și nicidecum a rupturii culturale, chiar dacă activitatea literar-artistică se desfășura de acum pe tărâm străin. Intelectualii români care au reușit să emigreze în țările libere de comunism au fost așadar cei care au realizat o permanentizare în plan

¹ „În exil sunt români de ținută internațională”, va sublinia odată (în revista *Dialog*, nr. 77-78/ 1987) Dinu Zamfirescu, el însuși unul dintre cei mai activi și mai importanți membri ai intelectualității noastre.

² Nume ca Alexandru Busuioceanu, Horia Stamatu, Walter Biemel, Constantin Amărieuței, Basil Munteanu, N. Petra, Gheorghe Racoveanu, Vasile Posteuca, Grigore Cugler, Mira Simian, Oana Orlea, Sanda Nițescu, Mara Nicoară și încă multe altele sunt (cvasi) inexistente în paginile istoriilor literaturii române tipărite astăzi. Să mai amintim că în *Istoria* lui Nicolae Manolescu lui Vintilă Horia nu i se consacră niciun capitol?

³ Acestei teme i-am dedicat mai multe volume: *Jurnalism cultural în exilul românesc*, ed. Academiei, 2021; *Presa literară din exil. Recuperare și valorificare critică*, vol. II, Ed. Timpul, 2011, vol. I, Ed. Timpul, 2009; *Revistele literare ale exilului românesc. Luceafărul. Paris – o restituire* (în colaborare cu Dan Anghelescu), Ed. Ideea Europeană, 2009; *Memoria exilului românesc: ziarul Lumea liberă din New York*, Ed. Speteanu, 2008; *Cultură și identitate*, Ed. Universitaria, Craiova, 2008.

⁴ Dacă deschidem o revistă la rubrica „Bibliografie” vom întâlni astfel de aprecieri asupra altor publicații, privite în general sau cu referire la munca redactorului. Spicuim, la întâmplare pentru a exemplifica cele afirmate, din revista *Caete de dor* (nr. 8/ 1954) despre *Înșir' te mărgărite* (anul III, nr. 10-11): „Toate cuvintele de bine pentru răvna redactorului, neostenitul I. G. Dumitriu”; sau despre amintita publicație *Vers*, pentru care „redactorul revistei, dl. Novac, merită laudă.”

Un alt exemplu: *Ființa Românească* (nr. 2/ 1964) care semnalează apariția unei noi reviste – *Drum*, tot în cuvinte de apreciere: „Așa se numește noua revistă care ne sosește din Mexic, unde apare sub îngrijirea dlor Vasile Posteuca și Nicolae Petra. Elegantă, discretă, această publicație e încă o contribuție la menținerea vie a cuvântului românesc în exil.”

Și astfel de exemple ar putea continua, toate demonstrând, dincolo de toate diferențele, scopul comun – „menținerea cuvântului românesc în exil”, păstrarea valorilor identitare, cu alte cuvinte, – de la limbă până la literatură și cultură, în general.

cultural autentic, reînnoind în alt teritoriu firele înfloritoare perioade interbelice de acasă. Ne referim îndeosebi la prima etapă a exilului, cea de după 1945 și până la „era Ceaușescu”, când cei aflați departe de țară ajunseseră să înfăptuiască în plan politic și cultural „un exil aproape unitar și solidar”, după cum îl caracteriza Virgil Ierunca într-o convorbire cu Octavian Paler și publicată de către editori în continuarea paginilor din jurnalul său. (*op. cit.*, p. 351)

Se va observa totodată o vastitate a preocupărilor, o diversitate a problematicilor abordate, o neobosită activitate de promovare a culturii române în țara de adopție, ca și o constantă încercare de menținere în tiparele limbii materne, în paralel, desigur, cu integrarea cultural-lingvistică în noul spațiu. Conștientizând faptul că, odată cu strămutarea (constrânsă!) dincolo de locurile natale, vor strămuta cu ei și „capsula culturală” asimilată în țară în decursul timpului, intelectuali români o vor replanta pe alt sol, construindu-și astfel un areal românesc în alte frontiere. Un exemplu elocvent al acestei conștiințe continuatoare îl constituie articolul program – „Cuvânt înainte” al uneia dintre cele mai importante

reviste din exil, revistă care poartă un nume⁵ cu conotații sugestive, *Destin*.

Abia prin cunoașterea deplină a literaturii și presei exilului se va putea întregi cu adevărat imaginea culturii românești dintr-o jumătate de secol.

„Partea trebuie să se întoarcă în întreg, din toate colțurile lumii”, cerea un alt exilat, fostul profesor de la Universitatea bucureșteană, Gelu Ionescu (v. volumul memorialistic *Copacul din câmpie*, Edit. Polirom, 2003, p. 222).

Iar în această „parte” se înscrie la loc de frunte și **presa culturală**, care, alături de toate celelalte laturi ale activităților exilaților români, contribuie la întregirea aceluia „capitol al demnității românești” înscris vreme de aproape cinci decenii în afara granițelor țării.

Astăzi, pe lângă *recuperare*, se pune cu siguranță și problema *revizuirii* întregului sistem literar și publicistic românesc, iar acest demers, cum în cunoștință de cauză și cu hotărâre formula Monica Lovinescu, „nu înseamnă nici anulare, nici sancțiune, ci *cunoaștere* și *conștiință* a mărturisirii adevărului.”⁶

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

Ștefan Vlăduțescu, Teodor Preda, Adrian Năstase, Victor Martin, Constantin Pădureanu, Ion R. Popa, Mircea Pospai, Teodor Oancă și George Geafir.

⁵ În numărul dublu 24-25, făcând o retrospectivă la 20 de ani de la apariție, „un record de longevitate!”, Mihai Cismărescu considera titlul acesta „greu de sens, fatidic, inexorabil.” (*Destin*, nr. 24-25/ 1972, p. 214).

⁶ v. *Ancheta „J.L.”*: „Există cu adevărat o literatură a exilului? Care ar fi caracteristicile ei? Opinii de Monica Lovinescu, Virgil Ierunca, Pavel Chihaia, Nicu Caranica, Nicolae Stroescu-Stînișoară, Gheorghe Grigurcu. Interviu realizat de Ileana Corbea, în *Jurnalul literar*, iulie, 1998, p. 1, s.n.)

Adrian Năstase

SECȚIA DE ȘTIINȚELE NATURII A MUZEULUI OLTENIEI

Secolul al XX-lea a venit și în România cu un aer nou în toate domeniile. S-au construit palate administrative, școli, bănci, judecătoria etc.

În 1922, la inițiativa unor profesori, militari, avocați a luat ființă Cercul Științific Craiovean, condus de profesorul de științele naturii - Marin Demetrescu pentru a înființa un muzeu de istorie naturală asemănător celui din București, înființat sub direcțiunea lui Grigore Antipa în 1906.

Și la sfârșitul anului 1928 a fost inaugurat Muzeul de Istorie Naturală al Craiovei, de către membrii Cercului Științific Craiovean.

În 1928, la 13 mai, s-a hotărât ca în Muzeul de Istorie Naturală să intre și colecțiile Muzeului Regional de Antichități și Etnografie ale Județului Dolj. În 1933, viitorul academician C.S. Nicolaescu-Plopșor devine conservator al colecțiilor noului muzeu. Între anii 1933-1948, muzeul a funcționat în Casa Băniei (azi Secția de Etnografie a Muzeului Olteniei), iar din 1948 până în 1974 a funcționat la parterul clădirii din strada Madona Dudu (azi Secția de Istorie - Arheologie, a Muzeului Olteniei).

Un aport substanțial a adus profesorul Ion Fîru, care a condus Muzeul Olteniei - ca director, între anii 1953-1974.

În această perioadă (1954-1960) a reorganizat spațiul Muzeului Olteniei, întocmind apoi proiectul științific și planul grafic pentru expoziția permanentă de științele naturii inaugurată în 1963, având ca puncte de atracție cele 12 diorame reprezentând ecosisteme din Oltenia - adevărată premieră mondială.

După ieșirea la pensie a profesorului Ion Fîru, expoziția permanentă de Științele Naturii a Muzeului Olteniei, a fost înlocuită de expoziția permanentă de istorie și întregul patrimoniu de științele naturii trecând în depozite, cu un personal minim de muzeografi : prof. Elena Bazilescu - șef de secție, prof. Irina Păunescu, apoi Adrian Năstase și Cornelia Chimișliu.

Începând din anul 1986, patrimoniul Secției de Științele Naturii a Muzeului Olteniei

se găsește într-una din cele mai frumoase clădiri istorice din centrul municipiului Craiova - Palatul „Ramuri”, construit în anul 1920, după planurile arhitectului Constantin Iotzu.

Din 1986 până în 2005 a avut loc modernizarea clădirii și organizarea expozițiilor permanente cu sprijinul financiar al Consiliului Județean Dolj.

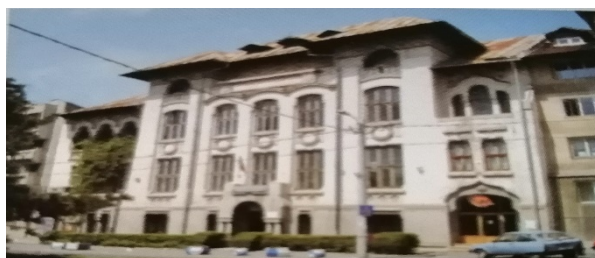
Vizitatorii pot admira expozițiile de bază: *Oltenia - Terra fossilis* - la parter, *Condițiile fizico-geografice și ecosistemele Olteniei*, precum și *Colecția de minerale și roci* la etajul I; *Universul și Sistemul nostru Solar* la etajul II. Aici a fost inclus și un *Planetarium* care funcționează pe baza unei tehnologii moderne.

Marea majoritate a pieselor muzeale provin din cercetarea științifică efectuată de către muzeografi și conservatori în ecosistemele Olteniei, în principal sau din alte ecosisteme din România.

Se adaugă piesele provenite din achiziții: Colecția de mineraologie „Gr. Alexandrescu”; Colecția de paleontologie „I. Pătruțoiu”; Colecția de plante „E. Nyarady”; Colecția de nevertebrate acvatice „A. Vincenz”; Colecția de malacologie „Al. Grossu”; Colecția de fluturi exotici „Claudiu Stănoiu”; Colecția de fluturi autohtoni „M. Peiu”; Colecția entomologică „I. Fîru”; Colecția de sirfide „V. Brădescu”; Colecția de diptere „Aurelia Ursu”.

Colecția de animale provine și din donații: Moluște exotice „A. Popescu-Gorj”; Lepidoptere autohtone „I. Stănoiu”; Pești „Constantina Sorescu”.

Patrimoniul secției de științele naturii constituie o veritabilă „bancă de date” a naturii Olteniei și implicit a țării.

Muzeul Olteniei Secția de Științele Naturii

Mihai Firică

DINCOLO DE ȚĂRM

Tatălui meu, Gabriel

Bătrânul m-a luat de mână și am pășit pe mare.
Așa cum tatăl meu m-a învățat să plutesc deasupra valurilor și a fricii,
cei care au străbătut deșertul și grădinile vieții
mi-au adus un cufăr cu aripi decolorate.
Anii stau agățați de cer,
acolo unde ești tu de prea mult timp,
călătorind în locul în care am înălțat zmeiele copilăriei.
Poate că bastonul meu va înmuguri
când marea îmi va aduce la țărm numele
și un copil se va juca în nisip
sub privirea tatălui său.

ÎN ORAȘUL ALB CU HAINE GRI

Ce am avut de spus am spus,
nu mi-am îndesat pietre în gură.
Am animat paginile ziarelor cu poze
zugrăvite cu sângele lor stors din inimi haine.
Câteodată trenul a lovit în plin risipind bucăți din mine,
carnea zdrențuită a înfrumusețat orașul
ca un trofeu pentru foamea lor.

În orașul alb cu haine gri
refrenul amiezilor este acompaniat de flașnetar,
femeile din secolul trecut,
îngândurate,
îmi fac semne cu degetele învăluite în metal:
dăre de cretă indescifrabile la tot pasul
pe care doar eu știu să le citesc.

PÂINEA SOARELUI

Unde îmi este inima?
Să te simți tras prin gaura unui ac
dar nici de asta să nu îți pese.
Iată de ce spun că unii s-au născut singuri.
Zeama de carne amestecată cu vis și rugină,
coji de memorie,
prea puțin între două linii șterse.
Pâinea Soarelui este plătită cu arginți și oase.

Ceea ce nu se vede în poezie
sunt aripile rupte ale poezilor,
așezate în cruce.
Mi-au dat o bucată de pâine
înainte de a mă naște.
În cele din urmă,
după ce voi străbate deșertul gălăgios,
fără să privesc în urmă
am să găsesc lumina înflorită.

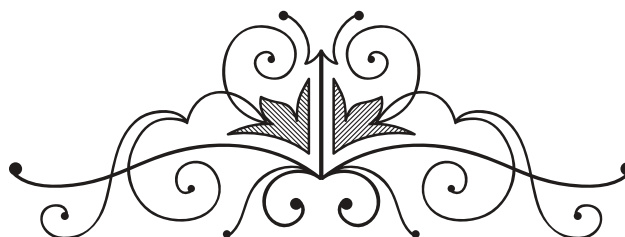
JOC ÎN DOI

Întreabă-mă despre îngerul rățacit.
Îți voi răspunde cu răsuflarea mea
în palma-ți strălucitoare.
Ascuns în ochii tăi
privesc uimit cerul colorat în verde
– nu-i așa că zâmbetul tău poate preschimba
toate durerile mele într-un covor zburător invizibil,
cu care să mă pot întoarce din mine la tine,
și tot așa,
un du-te vino la nesfârșit?

NOIEMBRIE. LA FINAL

În noiembrie nu voi privi înapoi,
inima îmi va fi surdă
la strigătul cărților deschise la final,
nu voi mai citi doar ultima pagină,
așa cum am făcut toată adolescența.

Dar ce este cu lumea asta?
Făcută din resturi,
împachetată în grabă,
un colet uitat în vagonul de marfă.
Hei, fără tristețe și melancolie,
fără vodcă și poezie,
zilele ar fi piroane bătute în palmă!

Elena Armenescu

DOAR LÂNGĂ TINE

Secole, milenii curg nestingherite
La semnul discret al demiurgului
Apele – uneori înfuriate, neobosite
Alteori vesele, susură cerului...

Clipocitul lor cheamă înserarea
Iar eu, din dragostea îngerilor
Am devenit una cu zarea ,
În câmpul solar al minunilor.

Dar aici este un teritoriu trist
Pentru că văd ce se întâmplă jos
Când tăiați, falnicii arbori cad, asist
La plânsul milenar a lui Cristos.

Geamătul lor cu al lumii suspin
Aduc zvon de moarte alegorică,
Doar lângă tine, la umbră de crin
Zilele săptămânii devin duminică...

PARABOLA MĂCEȘULUI

Pentru măceșul, tatăl rozelor
Răzlețit în liniștea răzorelor
Am o dragoste mare, din copilărie
Cum stă așa, însingurat în câmpie,
Aducând bucurie...

Cu florile lui roze, binecuvântate,
Gingașe, ce înfloresc neudate
Au înveselit ochii străbunilor
Înainte de era trandafirilor
În primăveri.

Transfigurat de iubire, spre cer
Trimite dragostea lui, mesager
Prin florile ce nu dau socoată
Rugilor țepoși rămași la vatră,
Ocrotitori.

Zalmoxe, arătând tinerilor Cărare
Le vorbea de rugii spinoși, de floare
Tot astfel, gândul pur, neîntinat,
Zburat din trupul-rug, fie închinat
Marelui Zeu.

LĂSTĂRI-VOR RĂDĂCINILE

Cosașii, cu sânge și mare zor
Ascut coasele în geana zorilor.
Pentru că iarba coaptă le cere
Să o ajute la re-înviere
În crudul de otavă...

Aliniați, în cap de postață
Cu soarele dimineții în față
Își fac cruce cu mâna dreaptă
Cerului, pentru jertfita iarba
Invocă iertare...

Merg sfioasă în Poiana Aleșilor
Și nu le cer altceva cosașilor
Decât să ocolească cu milă,
Cimbrișorul iubitor de lumină,
Rochița rândunicii...

Lacrima-verde, seva căzută jos
Parfumează aerul cu sacru miros
Ca să-i aud șoptita-i taină de demult
M-aplec spre iarba netăiată, ascult
Tăcută...

- M-am împăcat cu tot ce trece,
Otava - în urma mea - petrece
În rădăcini, la iarnă urzi-vom
Primăverii, nouă mândră haină.
Aceasta-i marea noastră taină...

Peste trei zile, în miros de fân cosit
Omul se simte îndumnezeit
Urmează și el aceeași Lege divină
Ca iarba și pomii din grădină
Este trecător...

Lăstări-vor rădăcinile-n urmașii lor!

INVOC

Serile, diminețile,
Invoc Trinitatea
Tatăl, Sf. Duh și Fiul
(Emanuel)
și energia divină
a Arhanghelului Gabriel
pe care-l rog smerită,
cu credință și nădejde:
"Te rog iubit Arhanghel Gabriel
să inunzi câmpul meu auric

(și întreaga mea ființă
aflată-n spațiul teluric)
cu lumina razei tale
Din cel mai pur Izvor
Izvorul divin, strălucitor.
Purifică-mi aura și vrednicește-mă
Acum cu dirijare divină,
cu tot ce este cu puțință
Luminează-mi mintea,
Sufletul și întreaga ființă,
Hăruiește-mă cu generozitate,
Armonie,
Claritate, bucurie,
Fă-mă să înțeleg bine
simbolurile și cunoașterea
care vin cu grație prin tine
De la Cel PrASFânt
Să-mi fie
Folositoare misiunii
Și vieții mele pe Pământ!
Amin!

Constanța Abălașei-Danășă

PĂDUREA ALBASTRĂ

Treceam prin pădurea elegantă

Cu arbori albaștri,
Copacii grosolani alcătuiau
Un imperial derizoriu al ei.
Pentru ce frunzele se ciocnesc între ele?
Nu știu decât că, ciocnirea lor
Este esențial opusă contradicțiilor
Încrederii dintre noi.
Avem viziuni propii
Nu este destul lucru?
Legea firii noastre
S-ar încurca în ițele frunzelor
Și-n egoismul umbrei!

TIMP PIERDUT, TIMP CÂȘTIGAT

Timpul este cel ce lucrează elegant.
Uneori se pierde în spaima
Neplăcută a realității,
Își caută tatăl și mama să-i întrebe
Cum și de ce l-au născut?

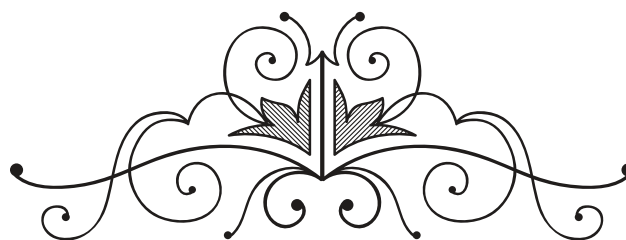
Când rabdă de foame, când este bolnav,
Când este plecat în străinătate
Să muncească la necunoscuți.
Bucuria, nu s-a arătat niciodată,
Bomba-i la nord de drum
Câmpu-i sângerat de fum.
Timpul înseamnă viață!

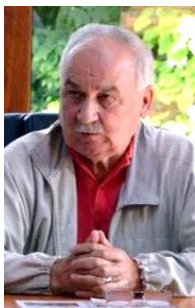
STEAUA MEA

Steaua mea mi-a zis că-i trecătoare
S-a săturat de resturi, de înspăimântări,
De iluzii fără logică
De spaime derutante
i violențe cu agresivitate.
Steaua mea nu exagerează!
Înaintașii ei, aștrii cu șic
N-au renunțat la nimic,
Destinele lor s-au împletit
De la început până la sfârșit
Într-o puternică egalitate
Așa cum fac și poeții.
Lăsați poeții să se exprime
În scrisul lor fără egal,
Lăsați poeții să-i fie eternii armonii
Rapsozi de Logos - cuvânt normal!

PICĂTURILE DE PLOAIE

Picăturile de ploaie
Și cele trei frunze uscate
S-au revoltat împotriva ta
Că ești o masochistă!
Se vor mai revolta
Tocmai când nu gândești
Cu destule inedite
Cum scriu poeții profesioniști.
Pentru ei ineditul este o cucerire
De pe urma privirilor de rând
Și a celor ce se revoltă împotriva lor.
Care-s cei cu kilometri de poezie?
Toți sunt niște pietre necioplite,
Se cred: Rilke, da Vinci, Shakespeare!
Cine sunt aceste pietre aurite?
Sunt; Mono, Pati, Gârbovitu,
Se cred poeții din buricul pământului
Uitând de valoarea cuvântului.

Jean Lascu

ÎN AȘTEPTARE

Pisicuța cea cochetă stătea
în ușa alimentarei și cerșea,
poate-poate o pica ceva –
vreo bucățică de cârniță macră
ori vreo bucată de cârnat sadea.

Pisicuța cea cochetă stătea și cerșea,
de parcă monitoriza sarsanalele bușite
cu carne și cârnați ce păraseau
indiferente ori sfidătoare
magazinul „Corina” din gura Pieței Mari.

Așa cum stătea de parcă cerșea
în ușa veșnic deschisă a unui magazin
veșnic bușit de cârnuri, de salam, de tustlama,
nici nu știai ce să faci, cum s-o mai dai
cu ochiul la dânsa trăgând –

s-o compătimești sau s-o cocoloșești
cu alinturi ori dezmiertări pisicești.

Pisica cea cochetă stătea și citea
în inima pisicească a cui o vedea.
Iar cine o vedea, în ochii ei citea
o iubire sceptic-calină de animal
tânăr și suav, care aștepta.

FUGIT IRREPARABILE TEMPUS

Să simți cum timpul fuge de sub tine.
Să simți cum timpul fuge cu tine.
Timpul pe care stai în picioare.
Să simți cum fuge timpul de sub tine,
Ca pământul de sub picioare.
Să simți cum nu mai timp.
Să simți că de la o vreme timpul
mult a fost, puțin a rămas, mic s-a făcut.
Să simți că pe vreme bună, timpul nu mai este bun.
Bun la ceva. Bun de nimic. Bun la toate și la nimic.
Să simți cum cazi din timp.
Va veni un timp al căderii din el.
Un timp al căderii fără oprire,
un timp-cascadă, un timp-fluviu, un timp fără țărături.

*Timpul este un fluviu fără țărături, nu-i așa, bă-
trâne Chagall?*
Un timp în care dispari fără urmă.
Nu se aude, nu se vede, nu se simte.

FANTEZIE

Wirunga, Ruwenzori,
unde se pierd cocorii.
Iubindu-se.
Acolo se sparg norii,
de vârfuri, pe vârfuri, peste vârfuri,
acolo se sparg norii.
Wirunga, Ruwenzori.
Peste vârfuri când cad zorii
și adorm cocorii.
Penaj după penaj,
făcând un mare ultim viraj
către Wirunga, Ruwenzori.
Ce mare tapaj....

DE CÂNDVA, DE NICICÂND

Mi-am adus aminte...
Lumea se învechește și pentru mine.
Demult mi se părea nouă, neînțeleptă.
Eram crisalidă.
Însăși vechimea era ca un abur,
urma să se prefacă într-un nor auriu,
apoi argintiu, apoi în unul greu, plumburiu,
în plumbul ce a căzut peste urme,
în cele urme ținându-mă pe loc.
Așa voi rămâne – înțepenit locului.
Un loc din fugara mea amintire,
De mâine, de mine, deloc...

21 SEPTEMBRIE 2005

Doi oameni în umbra infinitului.
Doi oameni expuși tuturor riscurilor și timpul...
Doi oameni, trezindu-se alături
în obscuritatea dimineții.
Unul din ei se gândește la singurătățile lumii.
Se gândește la destinul implacabil
al individualității.
E totul, tot ce această condiție
ne poate pune la dispoziție.
Unul din ei se gândește înfiorat
la singura șansă a apropierei.
Unul din ei se gândește înfiorat
la singurătatea glacială a eternității –

unica șansă oferită corporalului viu.
Să ne gândim sau nu că suntem prinși
în păienjenșul implacabilului.
Trapped into the unforgiven net of Time.

Florian Capcea

PE COAPSA UNEI TĂCERI VOR SPARGE ZIDURILE DE PIATRĂ

Cândva răpitul de pe pământ Nostradamus a
lăsat Utopia să dea loc peștelui cu marea
și oceanul cuibărite în branhi.

În textul său hermetic regăsesc viitorul părinților,
pentru noi trecutul lor de care ne lepădăm
precum șarpele de piele.

O, lumea ar putea pleca din Babilon să nu lase
profeția să-și urmeze cursul: într-un colț de
lume se vor întuneca florile, iar doi vulturi
odihnindu-și capetele desenate pe coapsa unei
tăceri vor sparge zidurile de piatră și vor grăbi
cu limbile ceasornicului înaintarea umbrei
fără ficați în moarte.

Puțin câte puțin estul și vestul nordul și sudul
într-un de nedescris haos se împreună și învăluie
totul, lucruri și cuvinte întrupate în ordinea care ne-
a fost dată și nevăzute nimicuri inventate.

Din cauza lui Nostradamus să nu mai existe
păsări în privirile agățate de dealuri, câmpii
însuflețite după pleoapele-mi închise?

Hic própre mors est, căci doar în cuvinte mi-am apă-
rat cetatea și m-am oprit din plâns.

PATA DE SÂNGE A ADORMIT CU TOATE VISELE ÎNCHISE

Hai spune: cuvintele au murit cântec ilustru și
tăceri hohotind desenând pe scoarță de stejar,
hai spune: poetica a evoluat de la Dante încoace
și încă mai protejează fructul pe care-l ocrotim
în inima ta, hai spune: pata de sânge a adormit

cu toate visele strâns închise sub pleoape.
Vor mai fi ocazii să te tai la degete și să vezi
cum curg cuvinte din adâncu-ți fierbinte, aceleași
cuvinte care își fură datoria, aceleași cuvinte
care înalță un monument victoriei tale și nu-mi
recunosc vocea care seamănă cu cea a lui Borges.

Un râu numit poem îmi spală de pe oase lumina
târătoare, neodihnită sămânță de infinit din uriașa
chemare ce trece peste noi, zeule, nu mai știu cine
sunt: trupu-mi va mai crește cu încă o
viață înlăuntru.

Hai spune: apropie-te și nu-i mai invoca nici pe
Apollinaire, Malarmée, pe Eminescu, pe
Shakespeare, nu, nu suntem încă morți și nici nu
am plecat o zi de pe pământ când tristețile cărți au
început să confunde nașterea cu uitarea.

Să întoarcem ochii acolo unde s-au mai mișcat:
între vii sau între zei.

ȘI TRECE ÎNCET POETUL

Numele tău, neliniște, poate fi: Rainer Maria
Rilke sau chiar numele acestui tigră răscălit în in-
teriorul poemului recunoscut pentru fapta lui de
a fi plătit cu viața, o, timpul măcinat încet între
falcile clepsidrei în formă de rechin.

Oare, câte morți are la activ poemul care crește
ca un dinte în dosul cuvintelor, înainte ca primele
lor litere să tacă?

Poetul este acolo, până la înfometare, veșnicia:
steaua ce i-a încercat moartea, ochiul ce s-a vin-
decat de tristețe și se risipește în urma nopții pre-
cum o pasăre de foc în sămânța voinței de a în-
vinge ciudata putere a visului.

Tu, veșnicule, te-ai risipit într-adevăr povestind o
cetate apropiată celor care cu sabia împărțeau po-
emul – în stânga oase aur sete surpare, în dreapta
ceas iubire rod.

Și trece încet poetul în veșmântul uitării ieșind
din viață la lumina unei lumânări de seu.

MĂ VOI SFÂRȘI LA CAPĂTUL ACESTUI POEM

De o vreme viscolul acesta de metafore și licențe poetice a încetat. Voi ieși în piață, voi cumpăra un flaut și voi deschide cutia cu imagini a lui Vasko Popa și mă voi înfricoșa de felul cum îți privești în oglindă răbdarea ca și cum ai devenit însăși primejdia.

Ce bine era sub smochini când spuneai nu mai apucăm sfârșitul acestui secol și lumea – visătorule, înțelegi tu, spunea: veșmintele poeziei nu le va mai agăța în timpane, nouă.

Și nici rănilor nu ni le mai tratează cu sentimente, lumina, și ea – a înflorit în mâini străine iar

privirea ta care-n liniște mai rupe tăcerea gurii își ia zborul în sfârșit din umbra cuibărită între pleoape.

Acum aproape sunt de părere că molozul cuvintelor ascunde ceva și îmi imaginez că am măsurat drumul până în cătunul Valea Copcii cu umbra mea care rătăcise umbra ta prin paginile strălucitoare ale acestei cărți care înseamnă începutul spune cineva și așază aripi de heruvimi pe linia vieții.

Și cum toate se sfârșesc undeva, eu mă voi sfârși la capătul acestui poem care imită timpul și te învață ieșirea din labirint.

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

**Ion Militaru, Nicolae Coande
și Constantin Pădureanu**

**Emil Boroghină, regretatul
George Banu și Mihai
Firică**

Teodor Preda

**CUM SĂ TE
ÎMPRĂȘTII PE
NESIMȚITE**

am venit să aflu dacă te-ai obișnuit
cu singurătatea mea
sora geamănă a spaimei din ultima clipă
sau ce se alege de faimă
de sângele înfierbântat al orgoliului
sau cum porțile împărăției de odinioară
nu s-au deschis niciodată iubirii

și toate astea sunt
trecut trecut trecut și plictiseală
stări pe care nu te poți baza
pentru că ele știu ceva
despre viața scurtă a iubirii noastre
și surâd în fața interesului universal
ce nu ține cont de jurăminte ratate
depresii și iubiri nocturne

când nu te interesează nimic (să fie fericirea?!)
depresia te uită
și vibrația spațiului intim
trece în spaima sângelui
și orcine ai fi
lumina blândă a tăcerii se rățăcește
în ceața ce știe cum să te împrăștii
pe nesimțite în ce parcă nici n-ai fost

Răsuflarea prelungă și delicată

umbra nu lasă urme pe zăpadă și nici unde
nu are timp să mulțumească luminii
ce străbate lumea
în ziua în care s-a născut
și care din prima clipă a învățat cum să primești
prin țipăt darul neprețuit al existenței

asa se formează un început
de-a lungul căruia te vei veghea singur
și umbra ta în orele ei favorabile
îți va crea câteva situații ce-ți vor fi necesare

plecăm săraci dintr-o amintire
ca răsuflarea prelungă și delicată
ce însoțește ultima clipă
spre un alt timp
ce va ști cum să ne recunoască

ETERNITATEA ABSENȚEI

te-am ascultat tot timpul dar am uitat
cum să te așez în inima mea
și oboseala vieții îmi dăruiește somnul
să nu mă chinui cu stările tale sufletești

nu m-am deprins cu obișnuințele tale
pe care le neglijai chiar în prezența mea
și-am preferat să le ard
în speranța că-ți voi dăruia o altă inimă
care să învețe cum să răspundă la întrebările
cărora le lipsesc vocalele iubirii

disperați
ne-am ascuns într-un cuvânt
un fir de praf pe un perete alb
o cicatrice invizibilă
semnul nostru din eternitatea absenței

**TRUP DE NISIP LÂNGĂ UN TRUP
DE LUMINĂ**

ai fost găsit
sub umbra unui puf de pădărie
și-ai început să crezi
că pelerinajul peste zăpezile munților
te va salva în lumina
dimineților de vară infinită

asa e provocată salvarea trecerii
precum lacrima prelinsă pe obraz
în drumul ei spre liniștea eternă

iubirea a venit din lumina primei zi
cu măreția porții înalte
abundență a sentimentelor
în mijlocul petalelor de crin
cu parfum de suflet neîntinat

și-am părăsit ziua de basm
câmpia verde a apusului
plină de frumusețile trecutului
ce-și făceau jurăminte de dragoste
(până spre toamna târzie)
atât de necesare trecerii

vai iubirea vine dintr-o altă lume
și ne așează în salonul noilor născuți
ai eternității
trupuri de nisip lângă trupul infinit
al luminii

Constantin Lupeanu

IUBESC CARTEA

Iubesc cartea, ea m-a format.

Nerăbdător eram toamna, la începerea școlii
Să primesc noile manuale.
Le parcurgeam pe toate sub nuc
În câteva zile știam ce tărâmurii voi colinda
În noul an școlar.
Au venit la rând bibliotecile, librăriile
Oricât de simplă, cartea nu oferă cunoștințe ieftine.
Lectura nu înseamnă reușită
Nu oferă un viitor strălucit
Ea îneacă ignoranța în bogăție de informații
Înlătură superficialitatea, te face grav, rațional
Îți ordonează pe nesimțite viața
Cartea este comoara inimii, a minții.
Doamne, câți oameni se nasc și mor
Fără a fi descoperit comoara lumii acesteia
Cartea.

IATĂ-MI VIAȚA

Am trăit din plin viața
Încrezător în destin
Iată-mi viața: simplă, liniștită, elegantă,
Încărcată de frumusețe, iubire și neprevăzut,
Cu durata artificiiilor de pe cer.
Am știut prea bine, viața
Nu-i acumulare de-averi și faimă
Viața musai să fie sănătate și bucurie.

GERUL BOBOTEZEI

Gerul Bobotezei este aici
Iată, suntem înconjurați de
Cele mai reci zile ale anului
Să cerem binecuvântare
Și mângâiere
Să ne-ngrijim de sănătate.
Fie ca bunul augur să pună stăpânire
Pe zilele noului an
Gerul rafinează lumea aceasta
Este prologul viitorului de aur.

PĂDUREA OLTENILOR

Pădurea din Valea Brazilor e cățărata sus
Pe Dealul Oltenilor, numită astfel
După puzderie de ani.
Nume au și poienile unde s-au așezat
Pandurii eroului Tudor din Vladimiri,
Gorjeanul.
Acum două sute de ani, prin iunie 1821
După ce Tudor a fost asasinat de doi monștri
Criminalii Ipsilani și Caravia.
Opt panduri au cumpărat pădurea fără nume
Și și-au ridicat case, neștiuți de nimeni.
Urme anemice vorbesc de
Ultimii trăitori în satul din mijlocul pădurii
Cu timpul, tinerii s-au mutat pe buza dealului
La șosea asfaltată.
Ascuns după o culme împădurită, soarele
Este spatele meu.
În fața mea, terenul coboară în trepte
Iată cocioaba mea, sus pe-un deal fără nume
Lângă gospodăria lui Ionuț
Falia următoare e ulița lui Gigi
Iar jos de tot se vede Argeșul
Care formează un lac neverosimil
Are forma literei O caligrafiată de mâini
Divine.
O căprioară ca un lujer arămiu se ivește
Pe pajiște, deasupra, norii sângerează la apus
Eu urmăresc doi cocori îndrăgostiți
Care se pierd laolaltă cu cerul vast în lacul safiriu.

Victor Martin

IUBIRE DE PRIMĂVARĂ

Și în primavara aceasta,
ne iubim ca în toate iernile,
lipim frunzele artificialului în copaci
și ne încălțăm dimineața
în pașii pe care crezi
că-i avem de făcut.
Ne luăm avânt spre prapastia
spusă unul altuia,
dar nu mai e nimeni în jur;
degeaba ne îngheșuim
unul pe altul

să vedem îngerii atitudinii lor,
îngerii anxioși ai inconștienței.
Ne sărutăm cu bun gust
pervertit în miros
și îl punem pe tot la un loc
să putem alege ceva din el,
ca într-o ceramică a minții,
ca într-o țară născătoare de minuni.
Rătăcind liniștiți,
luăm din somn
ce nu trebuie nimănui,
încurcăm pantofi de diverse mărimi,
aplicăm filozofia vieții
unui ocean de poezi,
facem poezie din mici bucăți de hârtie,
le băgăm în himere de sticlă,
nimeni nu știe dacă vor ajunge la Roma,
și ne iubim, și ne dăruim motive
să ne îmbrățișăm, să ne sărutăm
sau să schimbăm valută.
Ne spălam pe mâini în marea cea mare
a igienei intelectuale
a iubirii noastre
și ne imaginăm că mai departe
e aproape orice.

COLECȚIONARUL DE FALSURI

Îți ștergi cu șervețelul
un zâmbet discret de pe față,
îți razi cu cuțitul urmele zâmbetului
ego-ului umflat cu fripturi.
Ți-au murit denigratorii
și nu știi ce să te faci
în sauna compartimentului de tren.
Te ciocnești de fluturi
și mori cu fiecare fluture ucis.
Poetic ție însuși,
retraiești episoade uitate de lume,
timpul se ascunde în ceas,
cu tot felul de arheologii temporale.
Încătușat în speranță,
te plictisești în fugă,
politica de-a iubi
îți cere să nu superi pe nimeni
cât timp e în viață.
Colecționezi anii vieții,
până se alege praful din ea;
cât timp nu se supără,
nu poți supăra pe nimeni.
Hoț fără aplecare, poetul
se trezea măturând străzi
care nu există,
până departe,

SINGUR LA COADĂ

Vine războiul, poezia
rămâne neterminată,
paharul cu lacrimi nebăut.
Salon de înfrumusețarea urâteniei,
iubirea nu mai e ieșirea la mare.
Ți-a rămas inima
la muzeul figurilor de ceară,
stai și trăiești toată această viață,
nu te grăbești,
nu scoți nici un cuvânt
din dicționar,
nu te scoți nici pe tine din dicționar,
stai acolo, ascuns ca un urs.
Victimă a felului
în care te îmbraci,
nu mai citești poezii,
preferând să le scrii.
Când se termină berea,
începe poezia;
când se termină poezia,
nu mai rămâne nimic
de regretat.

TRECEA POETUL

L-am văzut de curând pe marele poet
la târgul de carte.
El era.
Parcă venit din război,
din războiul de țesut intrigi,
parcă strângând mai multe ne iubiri
ale arhitecților speranței.
Trecea, așa, ca abulicul organizator al târgului,
în care și clipa naștea puii vii,
ca o întâmplare a sănătății de expresie.
Trecea poetul, aruncând zâmbetele,
ca pe niște cuțite,
spre cititorii cu tarif normal.
Orbiți de atâta frumusețe,
nemaiaivând ochi să se vadă unii pe alții,
admiratorii acopereau toate oglinzile,
în calea poetului.
Una câte una, se stingeau luminile,
oglinzile se topeau și se scurgeau
la canal.

pe strada dosnică
a numelui său.
Cu șapca ascunzându-i inteligența,
când pe-o parte, când pe alta,

poeziei de mai,
iubind femei efeminate
sau vânzând ciorapi proaspeți,
poetul își ducea viața mai departe,
mult mai departe,
ca un șirag de imperfecțiuni.
Cu paparazzii după el,
scria pe ziduri cu viță de vie.
Drumurile i se desfășurau singure.

Ajuns la perfecțiune,
totul se destrama în jur și dispărea,
în fel de fel de perfecțiuni,
care mai de care mai perfecte.
Nu mai era nimeni în jur,
ca în politică, intrau cu toții.
Iubind până la uitare de sine,
trecea poetul poporului său
experimental.

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

Tudor Nedelcea, Ion Munteanu, Constantin Pădureanu, Florian Copcea, Toma Grigorie și Teodor Preda

Mircea M. Pop, Mircea Mihăieș, Spiridon Popescu și Nicolae Dragoș

Ion Haineș

POEZIA

Poezia-un strigăt

o declarație
o declarație de dragoste
o esență tare
amețitoare
o magie evocatoare
o tensiune inedită
inefabilă
o energie creatoare
o fereastră deschisă
spre lume
spre corola de minuni a lumii.

MIRAJUL SEMNELOR

Semnul mirării
ar trebui să te-nvăț
clapele negre ale pianului
ploaia fântânile
și I de la Ion
numele meu
al tatălui meu
al tatălui tatălui meu
Se ridică mereu
o cumpănă
ca un semn de-ntrebare
ca o respirație grea
iată semnul suprem:
inima mea.

PRESIMȚIRE

Acum aștept ploaia
e-o liniște de început
uleiul din vitralii
se lasă greu în pleoape
aplecăt într-o parte
cerul se sprijină
pe umărul meu
trunchiurile orgii

zac umflate
de cântec
în curând va ploua
ochii sfinților
s-au aburit
de emoție.

GERUNZIU

În somn pândeam timpul
clipa aceea rotundă
nemaivăzută
tresărind
la fiecare bătaie
de aripă
grâul se cocea greu
în cuptoarele orei
dospind în așteptări
gândul meu se și vedea
plutind
în aburii calzi
ai tăcerii
ugerii plini ai secunde
mulgând.

Vasile Barbu

**A SUBLINIA
ROMÂNEȘTE ÎN
POEZIE**

Eu nu visez
ca poezia mea
sa fie tradusa
în alte, multe limbi.
E deajuns că-i scrisă
în limba mumii mele.
Învaț-o! Învaț-o bine!
Atunci vei putea da
de simțuri nebănuite și ascunse
de cumsecădenia românului.
De aplecarea lui,
de gentilitatea lui, de pildele lui,
de martirajul lui, de bunătatea lui
proverbială.
De tânguiri și bocetele lui,
de spiritul, inima
și sufletul românesc.

FOTOGRAFUL

Sunt poet.
Dar nu vreau cu orice preț
sa intru în antologii
și panorame.
În uniuni ...
Definitiv nu-s cum m-ati dori.
Pe undeva sunt mucos,
chiar nespălat, singur,
purtat de vânt.
Cred în lacrimi și promisiuni.
Nu sunt calm.
Sunt fricos.
Refugiu meu e biblioteca,
colecțiile mele, foile mele.
Sunt un fotograf visător.
Al deșerturilor, savanelor,
al văzduhului și nopților
al setei și umbrelor.
Sunt fotografia cerului și luminii.
Fotografiez diminețile senine
și plânsul timpului ...

Deacea eu, nu vreau
să-mi răspândiți umbra ...

POETUL DIN MINE

Poetul este copilul
ce în inimă poartă iluzii.
Poetul este copilul trist
care tot timpul se joacă
cu viața.
Este trăitorul clipei

visând magia patimilor.
Poetul este slujitorul
cuvintelor
de pe toate tărmurile lumii.
Și trăiește în azilul
casei părintești.

Și nu știu, nu-mi pot aduce aminte
daca aceasta ar fi totul ...
Poetul din mine
nu se împrumută.

NU TE TREZI

... și la urma urmei
am sa te ascund
sub plapuma mea.
Și sa știi ca poezii
nu dorm.
Așa ca nu te mai gânde
să fugi.
Ești adăpostită de gândurile mele
iar eu în fiecare dimineață
îți voi privi bezmetic
bucățile cele mai frumoase ...
Și voi sângera.

Din genele mele cărunte
îți voi sorbi
rafalele corpului tău.
Ma poți și prinde,
dar dacă poți -
nu te trezi.

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

**Spiridon Popescu, Mihaela Bălu, Adrian Frățilă,
regretatul Nicolae Pîrvulescu și Ștefan Vlăduțescu**

Nicolae Tama

ȘI GÂNDUL CEL GREU

Și fără de păcat
m-apasă ca un drum lung
de sete șerpuind

iată cum revolta somnului
trăgând de-al rațiunii semn
în fiecare noapte mă stârnește îndoiala
mereu prezentă ca un blestem
ca să rezist iubito
îți cer plutire până-n zori

nu va mai fi noapte ca asta
și deși e mereu la fel

STEAUA MEA NU MAI RĂSARE

Și nici nu mai apune
Prezentă ca un punct de reper
Îmi dă imbold speranței
Să cucerească în fiecare clipă
Încă un neuron

ÎN CELE MAI FRUMOSE VISE

Te văd iubita mea
De mai târziu
Uneori acoperită de toamnă
Cu sâni bogați
Portocalii
Și năpădită de frunze

Uneori te văd
Cu vârful limbii sau
Îți fac un gest obscen
În glumă
Uneori plutesc dincolo de real
Purtat fără milă
De mâna ta

Doar în vis
Sunt cel mai bun amant
Și iubit
Și tot așa ...

ADEMENTIT DE GÂNDUL CEL BUN

Aștept regretul păcatului târziu

Și mai știu că-ntr-o zi
Chiar dacă n-o să mai spun nimic

Pentru cineva
Doar pentru o persoană oarecare
O mică zeitate
În viața ei voi fi

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

Ana Blandiana și Radu Țuculescu

Eliza Raha

OCARINA

Unchiul Vasile părea pentru cunoscuți o carte deschisă, harnic și cinstit, veselie îl însoțea pretutindeni și în orice situație. Nu prea vorbea, asculta cu bunăvoință, spunea o glumă cu miez și râdea. Câteodată cânta la fluier dar, mai ales, la ocarină. Le confecționa singur, din lemn, și le vindea celor interesați.(...)

După cele patru clase obligatorii urmate la sat, părinții l-au tocmnit, cu acte în regulă, ucenic la un dulgher cu bună faimă, să prindă meșteșug greu dar bănos, brățară de aur. Anii au trecut și, pe la douăzeci de ani, Unchiului Vasile i-a venit vremea îndrăgostelii, fata a rămas însărcinată, iar pe el l-au luat la armată. A primit o permisie de trei zile cât să-și vadă nou-născuta și să o pună pe numele său, urmând ca nunta și botezul să le facă după liberare. Dar fata nu l-a așteptat, grăbită, și-a găsit un om din altă comună, mai copt la minte și înstărit, pe el obligându-l la pensie alimentară. A înțeles-o, a suferit din iubire o vreme, însă vrednicia l-a salvat. S-a mutat la Constanța unde a muncit pe rupele, câștigându-și respectul și simpatia celor din jur. S-a interesat de fetiță, o vizita mereu, când s-a înălțat cel puțin o dată pe lună o ducea în oraș, o plimba, îi cumpăra mai tot ce-și dorea, într-un cuvânt a crescut sub ochii săi protectori. Copilei i-a plăcut cartea și a reușit la un liceu din Constanța. Unchiul Vasile a ținut-o în gazdă la Tanti Maria, a suportat toate cheltuielile de întreținere și de meditații la limbi străine, adolescența având chemare înspre partea umanistică a disciplinelor școlare.

Tanti Maria, văduvă cu pretenții, fără serviciu și fără venituri, moștenise o casă cu multe camere, într-o zonă bună a orașului, și trăia din închirieri și expediente. Cumpăra marfă de la vaporenii și o vindea, mai ales vara, turiștilor. Deci, lesne de înțeles că a pus ochii pe Unchiul Vasile, om harnic și cuminte. Pe de o parte angajat la o cooperativă de tâmplărie, pe de alta lucrând într-un atelier propriu, într-o magazie închiriată pe bani grei. Discutând despre fată, ca din întâmplare, i-a sugerat că nu ar deranja-o să-și ridice o

cameră pentru atelierul de tâmplărie lângă bucătăria din fundul curții. De ce să dea atâta plată unor străini? Zis și făcut, Unchiul Vasile, priceput la toate, a zidit degrabă o cameră încăpătoare, cu ferestre largi, în care și-a instalat atelierul, astfel că, tot împiedicându-se unul de altul, relațiile dintre ei au căpătat și altă orientare, consfințită ca legătură trainică în fața lui Dumnezeu, la biserică. I-a cumpărat inimoasei samaritene aragaz cu patru ochiuri și cuptor, frigider, congelator, mașină de spălat rufe, televizor și alte bunuri trebuincioase într-o gospodărie modernă, de oraș, oferindu-le, ei și fiicei lui, un trai plăcut și lipsit de griji. În tainicele seri de vară, adesea, peste măsură de ostenit, Unchiul Vasile, modest și cu bun simț, cina în atelierul cu ferestrele larg deschise. Apoi își încheia ziua de muncă rupând inimile vecinilor cu duioșia melodiilor ieșite din ocarină, de fiecare dată altele, nemaiauzite, izvodite după cum îi dicta sufletul. Adesea, adormea acolo, pe o canapea ascunsă de draperie.

Au trecut cei patru ani de liceu și, printr-o cunoștință, fata a fost primită la o școală de doi ani, cu circuit închis, de pe lângă structurile externe, diplomatice și de comerț, pentru funcționari ai ambasadelor și reprezentanțelor noastre în străinătate. La absolvirea cursurilor, cu note maxime, s-a căsătorit cu un coleg și au fost repartizați la o reprezentanță din Europa de Vest. Tanti Maria și Unchiul Vasile au semnat o hârtie cum că nu vor divulga nimănui secretul. Din când în când primeau câte un răvaș de la copii, poze și unele mici atenții printr-un curier special, nu trebuia să se afle de soarta lor. Oricât de rar veneau în țară, văzându-se pe fugă, Unchiul Vasile avea somnul liniștit, știind-o cu rost, chiar dacă departe.

Menajul celor doi a continuat silențios, el muncind la cooperativă și în atelier, mulțumind-o cu banii câștigați pe Tanti Maria. În afară de cele comandate în mod special, duminica își ducea mărfurile, uși, ferestre, băncuțe, mese și scaune, la târg, spre vânzare. Ca să fie lesne reperat, se urca pe un scaun și începea să cânte la ocarină, atrăgând și eventualii clienți. De acum, târgoveții îl știau, între o cântare și o glumă își etala marfa, reușind să convingă mușteriii. Își cumpărase o mașină Dacie-papuc veche și cam hârbuită de care se folosea la transport. Însă, anii grei de muncă începuseră a-și spune cuvântul, tot mai obosit, răcea mereu ba la rinichi, ba la plămâni, ba îl dureau spatele de atâta ridicat și cărat greutăți. Într-o duminică seara, după ce s-a cinstit cu niște

clienți cărora reușise să le vândă marfa, pentru că se întâmpla să se mai întoarcă și cu marfă nevândută, trudit peste măsură și ușor afumat, a demarat către casă. Ploua, ștergătoarele nu făceau față, vizibilitatea scăzută, poate că nici vederea nu-l mai ajuta, poate că nici cauciucurile nu erau potrivite sezonului de toamnă târzie și au patinat, astfel că mașina a alunecat când pe un sens, când pe altul, reflexele păreau să nu-l mai ajute, nici nu a avut timp să gândească, a intrat într-un stâlp și s-a trezit la spital. Oase rupte, plus dublă pneumonie. După luni de suferință, s-a pensionat pe caz de boală. Pensie mică, putiriță zero, nu mai lucra decât fluier și ocarine. Șontâc, șontâc, se ducea la târg, unde cânta de le sfâșia inima celor aflați prin preajmă. De milă ori din convingere oamenii îi cumpărau marfa.

Ei, dar Tanti Maria, obișnuită cu răsfățuri, și-a dat arama pe față, de femeie rea și interesată material. Nu l-a mai primit în casă, închiria din nou încăperile, refuza să-i mai gătească ori să-i spele lucrurile, el mulțumindu-se că i-a lăsat atelierul. Situația s-a agravat însă când au fost chemați la sediul miliției. Acolo, niște "civili" i-au chestionat despre fată și ginere. Trădaseră, fugiseră de la post și autoritățile încercau să prindă un fir care să-i conducă la "infractori" sau să-i ademenească folosindu-se de părinți. I-au pus fel de fel de întrebări, l-au luat când cu binișorul, când cu amenințări aluzive ori pe față, chiar l-au acuzat de trădare, tovarășe, eu sunt dulgher și nu trădător, i-a asigurat Unchiul Vasile agasat dar tot cu zâmbetul pe buze. Supărată foc, Tanti Maria l-a gonit din curte și el, înțelegând situația, și-a luat un geamantan cu lucruri, câteva unelte și s-a mutat la un azil pentru bătrâni. Continua să cânte și să cioplească fluier și ocarine pe care le vindea cui se nimerea, pe stradă, în fața magazinelor. Dar îi rămăsese la inimă vânzoleala târgului, tare bine se simțea acolo, între oameni de toate felurile, cu care conversa în românește, ba o rupea și pe turcă și greacă, cât să se înțeleagă la glume și la prețul mărfii. Aceasta era lumea în care trăise de la zece ani, cum s-ar spune, printre străini, lume pe care el o considerase o mare familie. Bun la suflet și iertător, Unchiul Vasile avea numai prieteni. Și chiar dacă zâmbetul nu i se ștersese de pe obraz și din licărirea ochilor, sufletul său era totuși chinuit de dorul după copilă și de fapta ei. Ce i-o fi venit?, gândea fără să înțeleagă gestul. Destui dintre cunoscuți reușiseră s-o întindă în lumea liberă, poate că și el, dacă și-

ar fi pus mintea, ar fi zburătăcit dincolo de granițe. Dar de ce? Nu aveau ei, oamenii de rând, treabă cu politica și mai marii lumii. Se obișnuiseră de mici cu greutățile vieții, Suprem era Dumnezeu și voia Lui, se bucurau unii de alții, nu-i animau ambiții ori făloșenie, se mulțumeau cu cât le oferea viața și munceau de dragul de a munci. Lua careva, ceva, când pleca dincolo? Păi... Folosul cel mare îl considera mulțumirea sufletească, bunăvoința și prietenia oamenilor. Din păcate, pe el soarta îl sărăcise și de această avere. Cum să fie un om liniștit când nu știa nimic despre fata lui, de pericolele ce o pășteau pe cărările aventuroase ale vieții. Chibzuia adesea și spera că oamenii sunt peste tot în lume la fel, diferențele sunt de neluat în seamă și dacă fata și ginerele se comportau civilizat, aveau să-și găsească locul oriunde. Îl mai chemau, îl mai întrebau despre ea, despre ginere, câteodată se simțea urmărit, însă, de fiecare dată, îi venea inima la loc, deci, încă nu o dibuiseră. Și totuși... un cui îi sângera inima.

Duminică dimineața, zi de târg, se trezi devreme, abia de se lumina de ziuă. Se ferechizui, se îmbracă în hainele cele bune, își puse marfa într-o sacoșă, cu grijă, să nu facă zgomot, să nu-i deranjeze somnul colegului de cameră. Păși ușurel, ieși ca o umbră, închizând silențios ușa și drum drept, cale bătută, la târg. Fremăta de bucurie. Cu fluierul înfipt la brâu și ocarina atârnată la gât de un șnur, ca un talisman, abia aștepta să se vadă cu mușteriii, să le surprindă încântarea de pe chip când slobozea sunetele melodioase. Cântecetele se înălțau din ocarină când duioase, când vesele și săltărețe, apoi discuta una, alta, străduindu-se din răspuțuri să vândă ceva, măcar să-și cumpere de-ale gurii, plăcintă caldă poale-n brâu, o baclava ori o înghețată, un pahar cu bragă. Și nu se întorcea "acasă" cu mâna goală, îi ducea și colegului de cameră o atenție. Dimineața trecu animată ca de obicei, mai cânta, mai ostenea, mai vindea un fluier, ocarine, mai ridica ori lăsa la preț, veni și prânzul, căldura cuprinse toată suflarea într-o îmbrățișare tandră, o picoteală ameți târgoveții ce se trăgeau la umbră, să-și amăgească foamea cu un duminic din pachetul de acasă ori de la bufet. Destule ispite...

Unchiul Vasile se retrase la umbra unui salcâm, lângă taraba unui turc, acesta îl îngădui, cu ce servesc la tine?, las preț dacă-mi cânta, bre, la ocarina. Ca niciodată, Unchiul Vasile se simțea sfârșit, o oboseală ciudată îi apăsa pieptul ușor

scobit, altădată mușchiulos, cutremurat de forța tinereții. Totuși, îl îmboldea nevoia să cânte, se porni greu, apoi sunetele păreau că pleacă de la sine din orificiile micuțe ale ocarinei, uimind ascultătorii. Se făcuse liniște deplină, în amorțeala înăbușitoare a amiezii melodiile păreau că povestesc ceva, că povestesc viața Unchiului Vasile, cu durerile și dezamăgirile ei ascunse de zâmbetul și veselia ce-l însoțiseră mereu. Prima iubire cu izbucul și suferința ei, apoi învălmășelile vieții, dar mai ales ultima lovitură dinspre fată și decizia luată de aceasta, de neînțeles pentru Unchiul Vasile. Răutatea bruscă, venită de la Tanti Maria, nu-i atinsese cu nimic sufletul, doar că-i schimbă domiciliul. Veselia muzicii păru că se spulberă, ocarina suspina, apoi plângea, plângea duios, sunetele urcau înspre ceruri ca zboruri ale disperării, pe note tot mai înalte, fermecând ascultătorii, nu se mai auzise așa ceva, până și aerul părea să vibreze... Și deodată ocarina tăcu. Pentru totdeauna. Ca într-o poveste cu început și sfârșit.

Stefan Mitroi

CÂINELE-SPECTATOR

-Se crapă de ziuă, spuse Anchidim Olaru. Ar fi timpul să plecăm!

Ionel Rușanu, ce privea pe fereastră afară, se grăbi să-și golească paharul, dar nu cu intenția de a se ridica de la masă, ci ca să și-l poate umple din nou.

-Ninge, zise el vesel. Cum să plecăm tot mai acum?

Primul era directorul singurului teatru din oraș. Celălalt, directorul singurei bănci. Erau prieteni, fără ca asta să aibă vreo legătură cu faptul că directorului băncii îi plăcea teatrul, iar directorului teatrului îi plăceau banii, să-i cheltuiască însă, nu să-i strângă. Dar lucrul acesta nu se întâmpla doar cu banii. Anchidim Olaru era în toate privințele un mare cheltuitor. Nu făcea economie de nimic. Mai ales de cuvinte. Vorbea aproape tot timpul. Și vorbea pentru că avea mereu ceva de spus. Memoria lui era un sac fără fund din care scotea o mulțime de povești. Dar oricât de multe

ar fi scos, tot mai rămâneau înăuntru destule. Așa că era de înțeles de ce nu se oprea decât rareori din povestit. Cu aceeași lipsă de măsură își risipea directorul teatrului și sentimentele. Când iubea ceva sau pe cineva, el semăna întrucâtva cu ninsoarea ce se pornise din senin, acoperind în scurt timp cantonul de vânatoare în care ei se aflau, precum și câmpul în mijlocul căruia se afla cantonul.

Tot așa, când se mira, se bucura sau se întrista. Când se înfuria, mai bine zis. Cei din teatrul pe care-l conducea știau bine ce însemna asta. De aceea se și fereau să-l vadă înfuriat. Veneau oameni din toată țara să vadă spectacolele teatrului condus de el. Cei ce aveau noroc să găsească bilete, deoarece se jucau aproape toate spectacolele cu casa închisă. O spunea toată lumea, începând cu marii critici din capitală, că teatrul condus de Anchidim Olaru era cel mai bun din țară. Și era așa nu din pricina faptului că se înfuria directorul când ceva nu mergea bine, ci pentru că atunci când se înfuria nu era deloc zgârcit cu sancțiunile. Niciunul dintre cei care greșeau nu scăpa nepedepsit. Fie că era un simplu mașinist, fie că era vorba despre ditamai vedeta.

Olaru era la fel de generos și în sens invers. Nu scăpa nimeni fără o recompensă pe măsură dacă avea o contribuție însemnată la strălucirea unui spectacol. Directorul asta voia tot timpul, ca teatrul să strălucească. Chiar mai mult decât strălucea acum zăpada de pe câmp în lumina lunii ce găsisese, numai ea știa cum, o crăpătură în puzderia de nori de pe cer, și ieșise la suprafață exact în dreptul ferestrei pe care privise nițel mai devreme Ionel Rușanu. Părea că exact asta făcea și ea, privea pe aceeași fereastră, dar de afară, de sus, înăuntrul cantonului unde Anchidim Olaru stătea cu spinarea rezemată de sobă, aproape de ușă, în vreme ce directorul băncii era așezat la masa din mijlocul încăperii, umplându-și pentru a nu știu câta oară paharul. I-l umplea de fapt cantonierul. Nevasta acestuia aducea, în tot acest timp, farfurii cu mâncare din bucătăria de alături, iar șoferul mașinii ce-i adusese pe cei doi prieteni aici moțâia pe marginea patului.

Luna venise tot mai jos, însă nu singură, ci odată cu cerul, ce părea să atingă cu burta acoperișul de tablă al cantonului. Se uitau împreună la armele din cuierul din dreapta ușii. Nu și la câinele de sub masă, pe care nu aveau cum să-l vadă. Și-n timp ce luna și cerul priveau de afară pe fereastră, ninge, spre mirarea lui Olaru, mai departe.

Pasiunea comună pentru vânatoare stătea la baza prieteniei celor doi directori.

Armele își făcuseră treaba. Aveau tot dreptul să se odihnească acum. S-ar fi odihnit și cantonierul, căci de ieri dimineață nu se așezase o clipă jos. Șeful Ocolului silvic îl sunase cu trei zile în urmă să-l anunțe de venirea celor doi oaspeți importanți. Știa ce înseamnă asta, fiindcă nu era prima venire a acestora aici. De vreo zece ani nu lipsiseră în nicio iarnă, căci nu existau pe nicăieri atât de mulți iepuri ca pe câmpul din împrejurimi și lor le plăcea să umble ore în șir prin zăpadă după ei, iar pe cei mai puțin iuți de picior să-i ia în cătarea puștii și să-i țintească.

Directorul băncii se bucura mai mult de liniștea rece a câmpului decât de trasul cu pușcă.

Directorul teatrului făcea, după cum îi era firea, risipă de împușcături, iar acestea risipă de urecheați trimiși pe lumea cealaltă.

De masa cu care se încheia vânătoria se bucurau la fel de mult amândoi. Aceasta era întotdeauna foarte bogată, ar fi putut să sature cel puțin zece guri, nu trei câte aveau ei, socotindu-l aici și pe șofer. Niculina, soția cantonierului zicea că era mai bine să prisosească decât să nu se ajungă. Și era mai bine, într-adevăr. Dovadă, pofta cu care înfulecau musafirii. Știind că aceștia se dau în vânt după ciorba de cocoș și după varza la cuptor cu costițe de porc, le pregătise aceste feluri. Precaută, ea mai pusese în plus o strachină cu jumări, câteva gloduri de brânză de oaie și o tavă cu plăcintă de dovleac pe care o scosese chiar în timpul mesei din cuptor, ca să le poată zăpăci nările și cerul gurii cu aroma ei dulce și fierbinte. O mămăligă aurie se lăfăia între farfuriile cu mâncare, iar lângă ea, un castron cu varză murată și gogonele, aduse dintr-o putinică din bucătărie. Ionel Rușanu era înnebunit după ele. Le servea după jumări, stropindu-le din belșug cu vinul rubiniu turnat de cantonier dintr-o damigeană cu gard de nuiel într-o cană de pământ, iar din aceasta în pahare. Îndeosebi în paharul lui Ionel Rușanu, deoarece Anchidim Olaru spusese că nu mai poate și se trăsese lângă sobă, istovit nu atât de oboseală, cât de grija premierei ce avea să aibă loc taman în ziua aceea, spre seară.

Nu prea vruse să-ți însoțească prietenul la vânatoare, refuzându-l la început, cu toate că tânjea după liniștea câmpului, care nu era albă atunci, devenise între timp, fără ca el să observe când. A spus da în cele din urmă, dându-și seama

că era exact ceea ce-i trebuia înaintea premierei pe care o aștepta. Nu fusese repetiție la care să nu asiste. Nu existase detaliu care să nu-l frământa. Așa se întâmpla mereu. Oricât ar fi fost de bine, el nu era niciodată mulțumit. Abia după cronicile din zilele următoare, scăpa cu adevărat de încordare. De data aceasta, simțise că poate scăpa mai repede, consimțind să-l însoțească pe Rușanu în pustietatea acestui câmp unde cu fiecare snop de alice descărcat din pușcă se descărca și el de tensiune. Și-n afara de asta mai era și liniștea pe care o găsea aici, mai multă ca oriunde, putând ca, la plecare, să rupă din ea, fără ca măcar să se cunoască, o fărâamă, cât să-i ajungă până după premieră, când se întorcea printre oameni, începând să semene cu fiecare dintre ei.

Acum, când părea să se crape de ziuă, voia doar să se întoarcă în oraș. Continua să ningă, dar liniștit, cum părea și el, însă n-avea să mai fie dacă nu porneau curând la drum. Îi spuse din nou lui Rușanu că e timpul să plece.

-O să se supere Mitruș, răspunse directorul băncii.

Deși i se închideau ochii de somn, așa cum i se închiseseră șoferului, care dormea într-o margine a patului, cu capul rezemat de perete, cantonierul, fiindcă despre el era vorba, lăsă cana cu căpșunică din mână și zise:

-Cum să mă supăr, domnu director? Stați cât doriți!

-Hai că te-ai îmbătat, mormăi Rușanu. Le înțelegi pe dos. Gata, deșteptarea! strigă el la șofer. Plecăm!

Sorbi ultimul pahar de vin afară, lângă botul mașinii, după care urcă în dreapta șoferului.

Anchidim Olaru le mulțumi gazdelor pentru primire și se așeză împreună cu câinele pe bancheta din spate.

Aveau vreo zece kilometri de mers pe câmp, după care ieșeau în șoseaua națională și în mai puțin de un ceas erau acasă.

Vrând parcă să se îndepărteze de ninsoarea ce se întetise din nou, șoferul apăsă pe accelerație, mușcând cu una dintre roți malul canalului de irigație aflat în vecinătatea drumului, gata să se răstoarne în el.

-Dacă mă faci să vărs vinul bun pe care l-am băut, să știi c-o să te dau afară! țipă Rușanu la șofer. Acesta trase la timp de volan, înțelegând că trebuie să meargă potolit. Nici nu putea altfel, pentru că se lăsase o pâclă lăptoasă pe pământ și ei se târau prin pâcla aceasta, fără să știe că

părăsiseră drumul ce-i ducea la șosea, învârtindu-se în cerc pe câmp.

-Să tragem un foc de armă, spuse directorul băncii, dar nu cu voce tare, ci în gând. Plutind între somn și trezie, credea că șoferul îl auzise și o să oprească mașina, ca el să-și poată lua pușca din spate și să tragă prin deschizătura geamului un foc în pustiul acela alb, unde nici măcar cerul nu știa încotro este. Pământul era mai ușor de ghicit, se afla sub roțile mașinii ce lăsase de câteva ceasuri cantonul în urmă. Cum de nu ajunseseră încă la șosea?

Ionel Rușanu adormi într-un târziu. Anchidim Olaru i-o luase înainte. Dormea și câinele. Doar șoferul rămăsese treaz. El și puștile. N-avea însă cine să apese pe trăgaci ca să-i cheme pe cantonier și pe soața lui în ajutor. Oare cât de mult se îndepărtaseră de canton?

Pe urmă adormi și șoferul.

Mașina merse de una singură un timp, după care se îngropă în zăpadă. Ninsoarea nu dădea nici cel mai mic semn c-o să se oprească.

Învățând parcă de la ea, câinele, care încercase fără sorti de izbândă să-și trezească stăpânul, reuși după mai multe încercări să deschidă

ușa, și nu se ori din fugă decât seara, când ajunse în oraș. Îi era foame, dar nu-i stătea gândul la mâncare, ci la altceva.

Găsi în cele din urmă drumul spre teatru, strecurându-se înăuntru printr-o intrare de serviciu pe care o cunoștea destul de bine.

Spectatorii își ocupaseră locurile în sală. Stăteau cu ochii ațintiți spre cortina ce întârzia să se ridice. Nu se mai întâmplase niciodată asta. Era din cauza directorului, care nu mai întârziase nici el niciodată până atunci. Fără prezența lui în teatru era de neconceput să pornească spectacolul.

Unul dintre pompierii de serviciu recunoscu câinele directorului și fugi spre cei din spațele scenei, spunându-le:

-E aici! Puteți să trageți cortina!

Bătu imediat gongul și cortina se ridică. Se porni un ropot de aplauze. Doar un singur spectator, neputând să bată din palme, lătră lung, de câteva ori.

Toți cei din sală întoarseră capul spre locul de unde veneau lătrăturile.

Văzură un câine. Stătea pe ultimul rând, așteptând, ca și ei, să înceapă spectacolul.

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

Regretatul Nichita Stănescu și Mircea Florin Șandru

George Geafir

OMUL ȘI PUTEREA

- Dumnezeu a făcut lumea, din nimic, în șase zile, povestește Nimeni. La început, El a făcut Cerul și Pământul, lumina și întunericul, uscatul și apele, soarele și stelele, verdeța și vietățile. Apoi, i-a venit rândul și omului. Căci, Dumnezeu a zis: "Să facem om după chipul și asemănarea Noastră, ca să stăpânească peștii mării, păsările cerului, animalele domestice, toate vietățile ce se târăsc pe pământ și tot pământul". Și a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său: a făcut bărbat și femeie. Și Dumnezeu i-a binecuvântat, zicând: "Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l supuneți...". Și așa a fost: oamenii s-au înmulțit și au stăpânit pământul.

... Ne mai spune cartea sfântă că, anterior lumii văzute, Dumnezeu a mai creat o lume, nevăzută, a duhurilor, care, la început, toate erau bune și fericite. Ceea ce, însă, nu ne spune Biblia, continuă Nimeni, este faptul că Dumnezeu era din ce în ce mai îngrijorat de soarta oamenilor care se tot îndepărtau de la bine, păcătuiind.

Și, într-una din zile, plimbându-se Dumnezeu prin grădina din Eden, a gândit că opera Sa nu este perfectă și că omului, din facere, îi lipsește ceva. Și tot chibzuind, a ajuns El la concluzia că omului îi lipsește mintea. Îl înzestraseră pe om cu creier, dar nu și cu minte.

... Atunci l-a chemat în fața Sa pe Lucifer, îngerul prăbușit în iad, cu intenția de a-i acorda clemență. Acesta s-a înfățișat într-o clipită, cu falsă smerenie:

"La porunca Voastră, Stăpâne!", a rostit Lucifer, cu privirea plecată, luând o poziție respectuoasă, cu aripile lipite de corp.

"Răutatea oamenilor pe pământ se tot mărește, a zis Dumnezeu cu mâinile încrucișate sub mantia-I strălucitoare, înconjurat de un imens cerc luminos. Am încercat să-l feresc pe om de a nu intra în ispită. I-am dat poruncă să nu mănânce din pomul cunoașterii binelui și răului, căci negreșit va muri. Și nu s-a supus. Drept urmare, l-am pedepsit. Femeii i-am sortit să nască în dureri, să fie atrasă și stăpânită de bărbatul ei, iar

bărbatului, pentru că a ascultat vorba femeii, i-am sorocit ca blestemat să fie pământul pentru el, spini și pălămidă să-i rodească el și cu osteneală să se hrănească din el. Și l-am izgonit pe om din rai, să nu ajungă vreodată să mănânce din pomul vieții. Cu toate astea, omul nimic n-a înțeles. N-a înțeles că prin el a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea sa. Și că, de acum încolo, numai de el depinde propria-i izbăvire. S-a înmulțit prin Adam și urmașii săi și toate cugetele și dorințele inimii sale au fost îndreptate la rău. Atunci, M-am căit că am făcut om pe pământ și am hotărât să-l pierd, aducând potopul peste el. Totuși, Mi-am zis să nu-l pierd definitiv, să-i mai dau o șansă, prin Noe, care a primit har din partea Mea. Și iarăși s-a înmulțit omul, prin Noe și fiii săi. S-a înmulțit și, din nou, a căzut în păcat, în păcatul mândriei. Căci, s-a apucat să zidească un turn înalt, al cărui vârf să ajungă la cer, turnul Babel".

... Lucifer asculta încordat. I se părea că lecția îi era adresată chiar lui.

"Preaslăvite, a zis machiavelicul înger, omul n-a înțeles ceea ce îngerii știu: că celor mândri Le stai împotriva, iar celor smeriți Le dai har. Omul n-a înțeles fiindcă n-are minte".

"Mi-am dat seama și Eu, a continuat Dumnezeu, autoritar, că omul nu are acest har și de-asta te-am chemat: să împarți tu, acum când nu este prea târziu, minte muritorilor".

"Așa voi face", a zis Lucifer și s-a înălțat în zbor. Apoi, însoțit de un grup de îngeri, s-a grăbit să ducă la îndeplinire porunca.

... N-a trecut decât o zi și Lucifer s-a prezentat, iarăși, înaintea Domnului:

"Stăpâne, Iartă-mă, n-am reușit să duc la capăt porunca Ta!", a zis el, cu teama de a nu-l trezi cereasca mânie. „Mintea n-a ajuns pentru toți oamenii".

"Mai sunt mulți fără?", a întrebat, cu îngrijorare, Preaînaltul.

"Nu sunt mulți, Stăpâne!"

"Dacă așa stau lucrurile, nu e nici un ne-
caz. Cei puțini să fie supușii celor mulți".

"Lege e porunca Ta, Stăpâne!", a rostit, cu prefăcută umilință, Lucifer.

... Și n-a fost să fie așa. Lucifer, dorind să devină egalul lui Dumnezeu, a cuprins cu privirea întreg pământul și, cu satisfacție, a văzut cum omenirea cădea, treptat, în idolatrie. S-a gândit puțin și, viclean din fire, s-a decis să nu înfăptuiască ordinul Creatorului.

”Cei puțini nu vor fi nicicând supușii celor mulți, și-a zis rebelul înger. În schimbul minții, eu le voi da Puterea pe pământ”.

Și, din nefericire, așa a fost.

*

- Cîrculă zvonul că Președintele s-ar fi dus la psihiatru, mai zice Nimeni, cu un surâs și-ret, ascuns sub mustață. “Nu știu ce se întîmplă, se plîngea șeful statului, că, în ultimul timp, sunt tot mai atacat de opoziție și de moguli, au început

să mă părăsească până și susținătorii fideli și scad vertiginos în sondaje. Mi se reproșează că prea mă bag în toate, că sunt autoritar și chiar că mă dau drept Dumnezeu”... La care psihiatrul, calm și politicos, îi zice: “Domnule Președinte, s-o luăm încet și metodic. Spuneți-mi amănunțit și în ordine cronologică tot ce ați făcut”. “Păi, zice Președintele, la început am creat Cerul și Pămîntul”...

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

Viorel Dinescu și Mircea Dinescu

Aurel Pantea, Ioan Moldovan și Alexandru Cistelean

Ion R. Papa

UNII LA ODIHNĂ, ALTUL LA TRATAMENT

Elian, Octav și Paul s-au întâlnit în aceeași cameră a vilei Păltiniș, din frumoasa stațiune Sinaia. Primul, inginer agronom, obținuse cu greu biletul, chiar dacă avea un diagnostic ce presupunea un tratament serios. Octav, economist, și Paul, electrician, se aflau la odihnă. După ce au făcut cunoștință și cu Elian, sosit ultimul, Octav a ținut să le spună:

- Ca să ne simțim bine, având experiența vieții în colectivități, vă propun, în măsura în care vom reuși, să ne tutuim și să nu ne pese de ce face celălalt. De acord?

- Desigur, a răspuns dezinteresat Elian.

- Ar mai fi ceva. Voiți poate aveți familii, eu nu am și voi fi mai libertin. Vă rog, nu mi-o luați în nume de rău!

- Da, am soție și copil, dar, oricum, nu mă privește ce faceți voi.

A doua zi, la masa lor de patru locuri a mai apărut o doamnă tânără: brunetă, cu ochii verzi și corp de... șeherezadă - cum avea să o aprecieze Octav, a doua zi - foarte zglobie și cu o personalitate fermă. Curând și-au dat seama că fusese invitată la masa lor de către Octav.

- Vă rog să faceți cunoștință cu Adina, prietena mea.

Adina s-a prezentat cuviincios, iar când a ajuns la Elian... l-a străpuns cu o privire iscoditoare, încât acesta era să cadă peste masă.

- Cum ai reușit să găsești atât de repede o femeie atât de fermecătoare, Octav, nu s-a putut abține Paul.

- Eu, despărțit, ea, divorțată, două inimi, două nevoi..., nu crezi că destinul a avut grijă de noi?

- Eu nu am văzut femeie atât de..., nu putea să-și... revină Paul.

- Ce vrei să spui? Mie nu mi s-a părut nimic deosebit.

În ziua următoare, situația s-a repetat; seara, Elian și Paul s-au trezit cu Octav că le face o propunere:

- După cină, vă mai plimbați și voi 2-3 ore; aș vrea să fiu singur în cameră.

- Singur sau cu bruneta? nu s-a abținut Paul.

- Rămâne de văzut..., a răs cu subînțeles Octav.

- Păi, voi nu ați stabilit? Eu am mai văzut un caz de-ăsta, anul trecut, la Predeal. A mințit-o că o invită la un joc de remi cu colegii din cameră. Când s-a văzut numai cu el, a început să țipe. „A vrut să mă violeze!”, a motivat când vecinii au sărit ca să o... salveze. L-a costat câteva mii de lei pe individ, le-a împărțit Paul.

- Era căsătorită? a vrut să știe Octav.

- Nu știu, dar el era un mare graur, că apărrea mereu la braț cu directorul stațiunii.

- Nu cred că e din alea; este femeie necăjită, despărțită de soț de aproape un an, are și un copil..., s-a confesat Octav.

- Bine, atunci! De acord, domne inginer? a cerut electricianul încuviințarea lui Elian

- Da, da! a zis acesta mai mult absent la discuție, cum i se întâmpla adesea.

După cină, Elian și Paul s-au așezat pe o bancă aflată nu departe de intrare, între un chioșc de ziare și altul de loz în plic. L-au văzut pe Octav când a trecut cu ea spre centru, iar peste puțin timp înapoi, spre vilă.

- Cred că reuși Octav să o lămurească pe Adina, a presupus electricianul.

- Ce să lămurească și pe cine? a tresărit Elian, care nu fusese atent nici de data asta, citind când dintr-o revistă, când din alta.

Paul a trebuit să-i explice despre ce e vorba. Elian a înțeles abia acum ce se întâmpla în jurul său și a zâmbit. După ora 23, când tocmai începuseră să cadă picături de ploaie, au mers în cameră. L-au găsit pe Octav sfărâind de unul singur în patul său. S-au mirat, s-au privit întrebător și s-au culcat în liniște.

Dimineața, l-au luat la întrebări pe Octav:

- Cum a fost? a îndrăznit Paul.

- Ca dracu! Îmi venea s-o omor...

- De ce? a devenit curios Elian.

- Nici n-a vrut să intre aici, a strâns din dinți Octav.

- Cum așa? a răs Paul.

- Am încercat să o mint că sunteți și voi și o să jucăm cărți, că se lăudase că știe să și ghi-cească.

- Și?

- Mi-a dat o palmă de mi-a mutat maxilarul; totodată, mi-a strigat „mincinosule, nu-ți e rușine?!”, a mai adăugat Octav în timp ce își apăia bărbia.

- Lasă, nu se cunoaște; dar ce se întâmplase? a zis electricianul.

- Vă observase pe voi nu departe de poartă, pe o bancă. Că n-ați putut și voi să fi mers în altă parte sau s-o fi luat în sens invers, spre „Mecanică Fină”...

- Lasă că vă împăcați voi, a fost binevoitor Paul.

- Alta e treaba. Cred că încep să înțeleg ce e în capul ei: nu vrea cu mine și gata!

- Și te dai bătut? Mai e până când plecăm.

- Se vede că nu te pricepi la femei. Ea nu e din alea ușoare, că asta m-a și îndârjit; nu se uită la bărbați pentru a trăi clipa. Ea vede mai departe, privește în viitor, constatare Octav.

- În cazul ăsta, ce ai de gând?, a insistat Paul?

- I-am propus să ne căsătorim, a recunoscut Octav.

- Și?

Ducând din nou mâna la maxilar și suspinând, Octav a murmurat cu greu:

- Mi-a mai dat o palmă, m-a... trimis la mama și mi-a zis că i-a fost de ajuns un ... fustan-giu, nu mai vrea altul.

-Nu fi atât de supărat! Mai e timp...

- Alta e bomba și asta mă supără cel mai tare.

Teodor Oancă

NIȘTE SECHELE

-Cum ați ajuns la mine?

-Doamnă, întâi i-am spus unui prieten ce am pățit și el m-a îndrumat spre dumneavoastră. A zis că numai un psiholog mă poate ajuta.

-Înțeleg. Spuneți, ce problemă vă aduce la mine?

-Doamnă, eu ca pensionar continui să lucrez acasă proiecte începute pe când eram în activitate. Sunt profesor la bază. Într-o zi mi-am

permis o pauză de relaxare și am intrat pe Facebook. La un moment dat am găsit imaginea unei superbe doamne. Era așezată într-un fotoliu masiv de piele maro, purta o rochie lungă neagră, dintr-un material care părea dantelat, nu mă prea pricep la descrieri de felul acesta, purta ochelari cu ramă doar în partea superioară a lentilelor, fața și bărbia rotunjite, părul castaniu și sprâncenele ușor arcuite. Am tresărit când am văzut fotografia și am simțit că acel roșu aprins al buzelor îmi arde plămânii.

-Chiar așa?

-Am crezut că iau foc. Apoi m-am liniștit, dar fără să-mi iau ochii de la fotografie. Să spun drept, mă cucerise. Era o persoană necunoscută mie și cu atât mai mult începuse să mă intereseze. Dar de unde să aflu mai multe dacă eram pe Facebook? Am încercat să revin la problemele mele, dar m-am pomenit căutând fotografia. Am dat repede de ea și pe măsură ce îi luam seama mă întrebam dacă sunt suficient de lucid dând fotografiei unei necunoscute atâta atenție.

-O explicație există. Dar vă rog să continuați.

-De atunci, stimată doamnă, mă confrunt cu o situație care la început îmi producea satisfacție, dar mai târziu a început să mă îngrijoreze. De câte ori deschid calculatorul să mă apuc de ale mele, constat că involuntar caut fotografia acelei doamne și nu mă despart de ea până nu-mi satur privirea cu imaginea dânsiei. Am zis că toate mi se trag de la roșul buzelor și arsura din piept. Mai târziu am zis că ce mi se întâmplă sunt sechele ca după un oricare șoc suferit. Cred că în cariera dumneavoastră nu v-ați mai întâlnit cu un caz ca acesta.

-Sinceră să fiu, nu.

-Pentru mine, vă rog să mă credeți, sechelele astea sunt boală curată. Nu mai am liniște. Cum dispun de puțin timp liber dau fuga la calculator.

Doamna psiholog își privi interlocutorul cu multă atenție, studiindu-i gesturile, inflexiunea vocii, expresia feței, concentrarea privirii. Fără să-l piardă din ochi, luă în mână tableta de pe birou, butonă puțin și când îi apărură imaginea căutată îndreptă tableta spre cel din față.

-Recunoașteți fotografia? întrebă cu un glas care ascundea o surpriză.

-Da, rosti domnul cu o vădită surprindere în glas, e doamna din calculatorul meu.

Domnul luă mai bine seama atât la fotografie, cât și la doamna psiholog, care schiță un zâmbet abia perceptibil.

-Nu remarcați nimic? întrebă doamna psiholog.

-Chiar dacă vestimentația diferă, preciză interlocutorul, o asemănare nu poate fi contestată, tot sprâncene ușor arcuite, ochelari cu ramă doar în partea superioară a lentilelor... Culoarea părului este mai închisă în fotografie...

-Domnule dragă, sechelele de care mi-ați vorbit sunt în fața dumneavoastră. Acum sper să fiți mai liniștit.

-Doamnă, vă rog să mă credeți, am ajuns aici pentru o consultație. Dar coincidența asta

cred că o să-mi dea de gândit. Nu-mi vine să cred. Vă rog să-mi spuneți cât vă datorez...

-Mă bucur că mizați pe o întorsătură a lucrurilor, spuse doamna psiholog cu o vădită urmă de ironie în glas. Am toată încrederea în revenirea la normalitate. Asistenta o să vă înmâneze chitanța.

Domnul achită consultația și părăsi cabinetul.

-Dacă revine, nu-i mai tai chitanță, spuse doamna psiholog.

-De ce? întrebă asistenta.

-Pare incurabil și la tarifele de acum n-ar mai face față.

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

Spiridon Popescu, Mihai Fircă
și Victor Rusu

Silviu Guga, Ion Dur
și Ana Blandiana

Florentin Popescu

ANA CALINA GARAȘ, DACI NEMURITORI

La cea mai recentă ediția a Târgului Bookfest, desfășurată la începutul lunii a.c. la standul editurii Rao una din revelațiile culturale ale momentului a fost lansarea cărții *Daci nemuritori*, de Ana Calina Garaș, o autoare care, cam la un răstimp de doi-trei ani, vine în fața publicului cu câte o lucrare, câte o temă ce la prima vedere pare a fi la îndemâna tuturor, dar care, în fond, presupune atât o documentare profundă și serioasă cât și o anume firească, necesară empatie cu subiectul.

Probabil că după apariția cărții sale *Brâncuși – prinț al formei pure* (Editura Rao, 2016), volum care a primit Premiul „Cartea Anului 2016”, decernat de Uniunea Scriitorilor din România, urmată de *Brâncuși – Tangențe spirituale* (Editura Rao, 2018) foarte mulți cititori s-ar fi așteptat ca doamna Ana Calina Garaș să dea la iveală tot o lucrare inspirată tot de personalitățile din lumea artei – ceea ce nu s-a întâmplat.

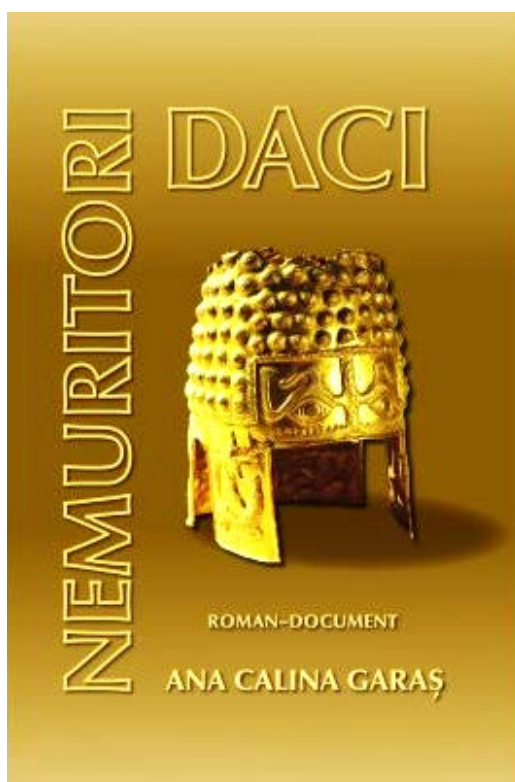
Daci nemuritori – „roman-document”, cum îl intitulează autoarea, surprinde înainte de toate prin noutatea unghiului de abordare. O abordare, am zice, cumva liberă, mai lejeră decât în lucrările cu aceeași tematică ale altora.

Este adevărat, despre originea, locul și caracteristicile civilizației dacilor s-a scris până acum aproape o bibliotecă întreagă și ca să vii astăzi cu o monografie care să cuprindă totul sau aproape totul despre această îndepărtată falie a istoriei noastre reprezintă o adevărată aventură. D-na Ana Calina Garaș și-a asumat-o (bibliografia de la finele cărții e sugestivă) și a căutat, reușind să ne aducă, lumea dacilor aproape, ceva mai altfel decât au făcut-o alții ori decât am învățat noi în școli ori universități.

Autoarea lucrării de acum deține atât tehnica, deloc ușoară, a selectărilor bibliografice cât și pe cea

a scrisului frumos și ușor accesibil tuturor categoriilor de cititori.

Pe lângă aceste două tehnici, absolut necesare în cazul unor astfel de scrieri, d-na Ana Calina Garaș, fiind și prozatoare cu experiență știe să-și folosească – la timp și acolo unde trebuie – harul său de evocator al trecutului, îmbinând informația istorică și descrierea artefactelor cu comentariul degajat, ca și cum s-ar afla în fața publicului proaspăt întoarsă din timpurile și locurile despre care vorbește cu înțelegere și cu o subînțeleasă empatie pentru oameni, pentru evenimente, pentru întâmplări, chiar și pentru unele jocuri ale istoriei.

Deschizând larg o fereastră către îndepărtații noștri strămoși, d-na Ana Calina Garaș se mișcă dezinvolt prin lumea descrisă. O lume pe care o vede, evident, prin marile ei evenimente (cum ar fi războaiele daco-romane), dar și prin prisma investigatorului de azi, dator să facă asocieri, să lămurească anume permanente etnografice și folclorice, poate mai puțin sau chiar deloc cunoscute de către cei din afara „subiectului”, pe care îi acroșează inteligent, pas cu pas și pagină cu pagină, spre a-i conduce, în cele din urmă către propriile d-sale concluzii.

Astfel, un capitol este consacrat petrecerilor (*Sânzienele, Anul Nou dacic*), un altul

nunții (*O mândră crăiasă, Logodna spirituală*), un al treilea se intitulează *Ulpia Traiana Sarmisegetusa* – o mică Romă, pentru ca la final, ca un corolar al întregului roman-document să fie rezervat istoriei de după părăsirea Daciei de către romani și – mergând mai departe în timp – *Civilizația veche (Hestia, Tăblițele de Tărtăria, Soarele de andezit, Tăblițele de la Sinaia)*.

Romanul, ca orice creație a acestui gen, a fost construit pe o convenție: un dialog între un contemporan al nostru și un soldat imaginar care relatează cronologic cele povestite în volum.

Scriș cu pasiune, bogat ilustrat, romanul d-nei Ana Calina Garaș este, în subtext, o pledoarie pentru cunoașterea trecutului din care se pot desprinde multe învățăminte. Un puternic sentiment patriotic străbate ca un fir roșu întreaga lucrare. El se transmite cu generozitate și cititorului.

Mircea Paspai

VIAȚA, ÎNTRE NOROC ȘI HAZARD

Pe finalul anului trecut a apărut, la Editura Aius, din Craiova, cartea *Bonsai* (subintitulată *Povestea fetei norocoase*), semnată de Crisula Ștefănescu.

Nu am cunoscut-o pe autoare, doar auzisem despre dânsa și am reușit să aflu ceva mai multe lucruri prin intermediul mediului online.

Este absolventă a filologiei bucureștene, a activat zece ani în învățământ, apoi a emigrat în Germania și a lucrat, în principal, la postul de radio „Europa Liberă”. Prezența în viața literară este concentrată în ultimii douăzeci și cinci de ani, fiind destul de prodigioasă: aproape treizeci de cărți, dintre care opt de poezie, vreo șase de interviuri, câteva cărți pentru copii și mai multe traduceri.

Dacă nu punem la socoteală o carte publicată în anul 1917, pe care autoarea o consideră „roman epistolar”, *Bonsai* ar fi, în fapt, primul roman. Netrimis la publicare timp de doisprezece ani, deși lectori avizați (inclusiv Alex Ștefănescu și Ioana Pârvulescu) l-au apreciat, considerăm și noi că a fost un păcat păstrarea manuscrisului într-un sertar.

Cartea este romanul despre viața unei femei, Mina, care trăiește în Occident, emigrantă încă din anii tinereții, și care poartă în sine un extraordinar portofoliu de amintiri, mai ales din țară, precum și predispoziția de a le răscoli, așteptând parcă doar un prilej spre a o face. Acest prilej se ivește la un moment dat și toate rememorările din copilărie și din tinerețe se țin în jurul întâlnirii cu Lea, fostă colegă de școală, cu care convorbirile într-un oraș îndepărtat, Munchenul ploios și întunecat, devin un obicei.

Practic, cartea se împarte în două, prima jumătate fiind dedicată rememorării copilăriei, a formării personalității Minei, iar cea de a doua etapelor de trecere către maturitate și maturității. Momentul care desparte aceste două etape este cel în care, studentă fiind, Mina trece de la sentimentul unic al iubirii pentru Vlad, la situația dublă sentimentale, pentru că ceea ce părea un

flirt trecător devine o iubire paralelă, inocentă până la un moment dat. Ruptura, în sufletul ei, pare a se produce când, de la o întâlnire în gară, unde era hotărâtă să pună capăt uneia dintre relații, o alege exact pe aceea, urcând în tren cu „al doilea iubit al ei” și plecând la mare. Cam de aici copilăria este lăsată mult în urmă, adolescența din Mina se stinge treptat și devine femeia care trebuie să înfrunte viața și, cel mai mult, să se înfrunte pe sine.

Scriitura este și ea diferită în cea de a doua parte a cărții, trecând de la o predominanță a dialogului și a fluxului de întâmplări legate cumva între ele pe firul timpului, povestite cu mare naturalitate, la o narațiune reflexivă, cu introspecțiuni care vor să conducă viața personală pe făgașul unor norme morale conforme educației primite, fără a reuși însă, în fapt, să stăvilească meandrele neprevăzutului sau, la o adică, înscrisurile sorții.

Prima parte, a copilăriei, este centrată pe povestirea evenimentelor pe care și le amintește din familie și pe întâmplările vieții de copil – de acasă, de la școală, de la joacă ori din alte împrejurări. Mina este o fire receptivă și sensibilă, curioasă, marcată de nedreptățile acelui timp, anii de după război și ai colectivizării, nedreptăți puternic răsfrânte asupra familiei. Pierderea averii părinților la naționalizare, a strânsurii remarcabile a bunicilor la colectivizare, lipsurile și reținerile pe care toți le îndură – reconstituie veridic o etapă istorică de mare complexitate, văzută prin ochi de copil.

Se conturează, din povestiri, câteva portrete emblematice: *bunica maternă*, necăjită foc pe „ăștia”, adică pe comuniști, niște neisprăviți care „deveniseră din golani comuniști”, cei care i luaseră toată averea; *mama Minei*, femeie mîloasă, care, cu toate lipsurile perioadei și toate necazurile prin care trecea, după ce și ei i se luaseră toate avuturile, aducea în casă și hrănea, spăla și îmbrăca oameni necăjiți ai străzii; *bunicul matern* care, când i-au fost luați caii, la colectiv, se ducea pe furiș noaptea, îi țesăla și îi alinta, iar când a aflat că vor fi strânși caii și trimiși la abator, le-a dus noaptea, pe furiș, o găleată cu ovăz, în care mai pusese ce știa el, eutanasiindu-i; *Țiganka bătrână*, prototipul etniei care reușește să se adapteze vremurilor și situațiilor în orice împrejurări. Dar sunt de evidențiat și câteva portrete de copii, dintre care menționăm două: *micuța trapezistă* de la circ, Mimi, care-și urmează școala

fragmentat, prin locurile pe unde trece cercul și care aproape-aproape s-o facă pe Mina copil fugit de acasă, ca să urmeze și ea viața fascinantă a cercului și *Marinică*, istețul copil unei țigăncușe de 12 ani cu un boier, crescut de „țigancă bătrână”, posesorul unor însușiri paranormale.

Partea a doua este centrată pe întâmplările din post adolescență și maturitate. Vine vremea, puțin întârziată, când Mina simte, că, într-o singură vară, devine din copilă o atrăgătoare (și conștientă de acest fapt) fecioară. Pentru Vlad, fratele colegei sale, atracția devine tulburătoare, atingerile electrizante și sângele involburat, dar reușește proba castității, fapt propriu, la vremea când se derulează acțiunea, multor fete. Apoi, episodul iubirii duale, pentru Vlad și pentru Leon, îi este parcă dat spre a fi pusă la încercare puterea sa de a traversa puntea alunecoasă a alegerilor de viață. Dar nu la asta se gândește Mina și se avântă tot mai adânc în relația cu Leon, cel care o face să pătrundă într-o altă lume decât cea în care trăise până atunci, o lume de elită, poate la fel de bună sau de rea, dar, cu siguranță, remarcă autoarea, cu mai multe măști, uneori așezate unele peste altele, încât era greu să-i descoperi adevăratul chip. Vlad devine, pentru o vreme, un fel de „iubitul de weekend”, apoi Mina optează pentru Leon, alături de care emigrează și care îi va fi „furat” de prietena Lea.

Secăuită de puteri, Mina crede că trăiește un moment greu din viața ei și își amintește de spusele bunicii, când îi înmânase caseta lăsată de mama ei: să o deschidă când va considera că este într-un moment foarte greu. Înăuntru se aflau banii de aur și bijuteriile pe care mama ei reușise să le păstreze, dar, poate și mai prețios, un bilețel pe

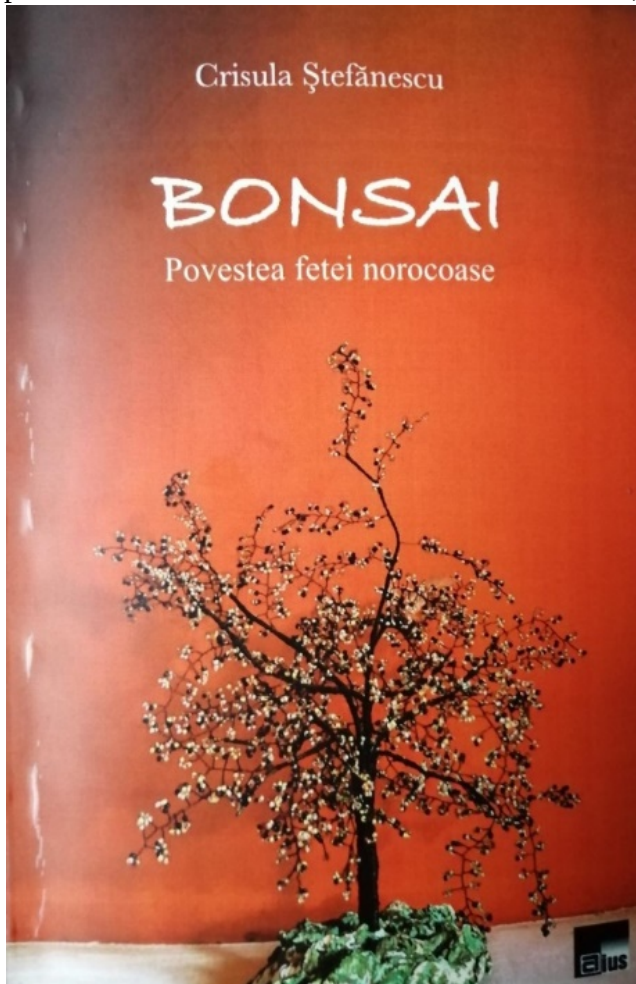
care scria „Când suntem la greu, ne întoarcem de unde am plecat”.

Deși nici nu știm dacă în realitate sau în vis, Mina a venit la casa copilăriei, cea cu cortul țiganilor în vecinătate, cert este că găsește curtea inundată de buruieni, dar cheia lăsată în broască

pe dinafară, ceea ce îi permite să intre, de fapt, într-un interior care comunică perfect, pentru că majoritatea pereților și acoperișul se dărâmaseră, cu infinitul. Doar într-un colț mai este un balansoar care încă pare să se clatine și, în mijloc, având rădăcinile înfipite printre dușumelele putrede, un cireș bonsai, toate amintind că nimic nu este veșnic pe firul creației primordiale și că totul se supune legilor mamei natură. Efemeritatea este întărită și de faptul că, plecată din curte și ajunsă în uliță, tânărul întâlnit și întrebât ce știe despre vecinii lui, acesta îi răspunde că acolo nu a fost nicio casă și niciun cort, ceea ce se adevărește când Mina întoarce privirea înapoi. Chiar nu mai era nimic.

Proza Crisulei Ștefănescu este una luminoasă, care relevă un fel de credință a autoarei în ceea ce scrie. Știe să cântărească doza de credibilitate ce trebuie presărată în proză, spre a ne releva lumea în care trăim, dar și doza de fantastic, de vis sau de plutire aproape adevărată în alte sfere spirituale, încât să uităm cumva de noi și să ne ducem, împreună cu ea, cu autoarea, acolo unde dorește să ne poarte. Stilul este unul limpede, fraza este curgătoare și îmbietor-mătăsoasă, ceea ce ne face, parcă, să călătorim liniștiți pe un râu, în barca lecturii, din care, în timp ce mergem, vizionăm, ca într-un film, întâmplările ce se petrec pe maluri.

Bonsai este o carte în care ne întâlnim cu o autoare de excepție sau, pe alocuri, cu noi înșine. De aceea cred că merită citită.

Monica Grasu

**LUMEA
PERSONAJELOR
LUI MARIN PREDA DE
LA A LA Z**

Lumea personajelor lui Marin Preda (Editura Editgraph, Buzău, 2021), creionează un univers exegetic prin care profesorul Marin Iancu dovedește nu doar acribie documentară, ci și tenacitatea cercetătorului de cursă lungă. Autorul este adeptul lucrărilor de sinteză, revenind adeseori asupra unor subiecte până la o analiză amănunțită și punctual rezolvată. În plus, nu pierde niciodată din vedere latura educativă a demersurilor sale scriptice, definitorii pentru profesiunea sa de om al școlii. În acest sens, autorul a publicat numeroase manuale de limba și literatura română, a elaborat diverse lucrări de metodică și auxiliare școlare, alături de o intensă activitate publicistică și de istorie literară.

Munca de lexicograf, absolut exemplară și aceasta prin dăruire și efort, îndreaptă atenția spre câteva titluri definitorii, cum este și cel mai sus amintit. Însă, opera exegetică a autorului nu cuprinde numai acest segment, ci se întinde generos pe teritorii mult mai largi, de la dicționare la antologii și de la interviuri la studii critice. Un interes aparte a dovedit pentru opera lui Marin Preda, Mihai Eminescu, Ion Creangă, G. Coșbuc, G. Călinescu și Al. Piru, parcă într-o continuă nevoie de a impune modele literare pentru noile generații. În economia textului, vom menționa aici doar titlurile dedicate lui Marin Preda pentru a sublinia stăruința cu care profesorul Marin Iancu s-a aplecat asupra operei marelui

prozator, încercând să ofere instrumente utile și moderne de lucru: *Personajul în proza lui Marin Preda* (1995), *Marin Preda. Amintiri, reflecții, confesiuni* (2010), *De la Siliștea-Gumești la „Cheia” Rosetti. Dicționarul personajelor lui Marin Preda* (2013) și *Marin Preda, el însuși. Antologie de reflecții, opinii literare, confesiuni și pilde morale* (2013, 2019).

Adevărată lucrare de sinteză, *Lumea personajelor lui Marin Preda*, dezvoltă ediția dicționarului din 2013, aspirând de data aceasta, „la o extindere a listei de personaje până aproape la o mie de fișe, cu mult peste cele din ediția anterioară, înregistrând astfel o cuprindere totală a personajelor din opera literară a scriitorului, prezențe de toate felurile, de la personaje principale, secundare sau episodice la personaje cu simplu rol de acoperire, doar aparent pasagere, în măsură să poarte în ele germenii ai unor structuri ce nu pot fi ignorate.” Fișele de descriere, în număr de 936, sunt însoțite de o „schiță orientativă de încadrare tipologică”, foarte utilă în înțelegerea acestui vast univers epic, la care se adaugă Indexul personajelor și alte 750 de note bibliografice lămuritoare. Așadar, un întreg aparat științific, realizat cu rigurozitate și cu deschidere spre multiplele paliere de semnificații în cheia cărora se materializează, complex

și subtil, discursul epic al lui Marin Preda.

În plus, demersul critic de față se sprijină pe repetate lecturi din proza lui Marin Preda, ca și pe însemnate mărturii și studii critice aparținând unor autori precum Marian Popa, Dan Cristea, Gabriel Dimisianu, Lucian Raicu, Liviu Ieone, Livius Ciocârlie, Mihai Ungheanu, Eugen Simion, Nicolae Manolescu, Ion Bălu, Monica Spiridon, Gelu Negrea, C. Stănescu și alții, care au investigat creațiile scriitorului din Siliștea-Gumești. Avem, astfel, o lucrare cât se poate de avizată și insistent raportată la ecourile critice

**Marin
IANCU**

Lumea personajelor lui Marin Preda

editgraph
Buzău, 2021

anterioare ce au impus creațiile lui Marin Preda în prim-planul literaturii noastre postbelice. Putem întui cu ușurință cât timp a necesitat un asemenea proiect de înțelegere și cuprindere programat sintetică a operei în discuție. Această „punere în context” a fiecărui personaj în parte, a fiecărui titlu, despre care vorbește și Mircea Popa în cuprinzătoarea sa *Prefață*, urmează o linie ordonatoare și concludentă pentru înțelegerea, dincolo de conjunctura epocii, a schimbărilor literare de la noi, în cadrul cărora Marin Preda rămâne un reper fundamental.

Dedicând un spațiu mai vast sau mai redus fiecărui personaj, în funcție de rolul său, Marin Iancu invită lectorul la o incursiune în lumea ficțională a personajelor lui Marin Preda, oferind întregul arsenal de amănunte și informații necesare. Într-un fel, re-scrie povestea fiecărui destin, cu obsesiile și neîmplinirile sale, cu momentele sale de bucurie sau de glorie, de ură sau dezarmantă umanitate. Frânturi descriptiv-analitice se coagulează într-un demers integrator, temeinic susținut de citate și trimiteri bibliografice, având indubitabil rolul unor piloni de rezistență, precum și pe acela de re-întoarcere spre litera textului, spre nucleul său de iradiere semantică. Fiecare personaj vine în fața cititorului cu propriul dosar de existență: statut social, apariție fizică, profil moral, experiențe, comportamente specifice, evoluție sau involuție, totul într-un efort totalizator de cinematografiere a unei lumi în perpetuă schimbare și modelare istorică, știindu-se că personajul lui Marin Preda apare adesea sub incidența timpului istoric.

Invitație la relectura operelor lui Marin Preda și instrument de lucru de certă utilitate, masivul volum al profesorului Marin Iancu întregește un efort recuperator și de sistematizare a unui „vast repertoriu de situații și de reacții în fața istoriei, pe care Marin Preda a știut să le configureze și să le ridice la rang de norme generale.” (Mircea Popa). Comentariile autorului potențează, conform lui Stan V. Cristea, deopotrivă „valențele personajelor și ale operei prediste”, punând în evidență idei, viziuni și mărturii ce pot conduce la concluzii critice obiective și la stabilirea unor puncte de convergență dintre biografie și operă. Fie și numai pentru aceste aspecte (dar, evident, mai sunt și altele), *Lumea personajelor lui Marin Preda* este un studiu important de istorie și critică literară.

Dumitru Duță

ÎN CONTRA TIMPULUI

Aflat în al șazezecilea lustru de viață, poezia scrisă astăzi de Teodor Preda atinge maturitatea.

Conținutul și forma versurilor situează autorul pe raftul de sus al creației, fără a fi nevoie de critici pentru a intermedia înțelegerea.

După cele opt volume publicate, acesta din urmă intitulat „Prospețimea stampelor” atrage atenția prin talentul evident al autorului de a sfărâma lacătele neputinței spre deschiderea luminoasă a lucrului bine făcut.

Solitar sub cerul mirific al poeziei, autorul îndrăznește să întindă mâna spre nemurire prin efortul liric al demersului artistic (pag. 39).

Viața este săgeata timpului în alergare spre moarte. Amintirea existenței noastre va fi plină de strălucire pe drumul fără întoarcere (pag.41-44), unde fericirea nu are vreme să aștepte.

Mai întâi, este boala trupului care îl proiectează „în vârful unui dud din copilărie pe sub care trece bunica” (pag. 42). Gestul de îngrijorare al acesteia care „mușca șorțul de un colț” i-a influențat destinul, el trăind perpetuu ca într-un vis, cu Ursu, câinele din prima copilărie (pag. 46-47).

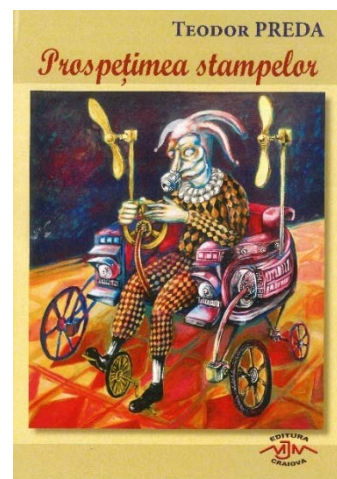
În cele mai reușite și duioase poezii din volum, Teodor Preda oferă un loc central iubitei, mamei și tatălui, fratelui și prietenilor care rămân înscrisi în memoria neliniștită, impulsivă a autorului.

Ultimul periplu poetic al acestuia este cumva deosebit față de „stampele anterioare prin limbaj, dar mai ales prin viziune.

Cele peste șaptezeci de piese ale volumului „Prospețimea stampelor” reprezintă imagini imprimate pe hârtie al unor concepte ca viața, dragostea, moartea, săgeata, iubirea, drumul, boala, tăcerea, somnul, lumina, singurătatea, uitarea.

Este uimitor cum autorul reușește să ridice banalul vieții, chiar al vieții de la țară, până la granițele magicului și miraculosului.

Calitatea miezului poetic prin subiectiv stă la dispoziția fiecăruia dintre cititorii interesați și de alte păreri individualizate.

*Rodica Pospai
Păvălan*

DIN AGENDA CULTURALĂ CRAIOVEANĂ

Omagierea Zilei Culturii Naționale. În instituțiile orașului au avut loc, ca de obicei, pe 15 ianuarie, mai multe manifestări culturale. Reținem, de data aceasta, pe cea organizată de Mitropolia Olteniei și Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman”. În sala de festivități a Facultății de Teologie Ortodoxă din Craiova, I. P. S. acad. dr. Irineu Ion Popa a subliniat dimensiunea europeană a culturii române și rolul acesteia în devenirea societății. Cei ce au făcut ca evenimentul să prindă culoare au fost actorul Emil Boroghină, cu un extraordinar recital intitulat „La steaua care-a răsărit”, corul Facultății de Teologie și profesorul interpret Victor Șapcă.

IPS Irineu și Emil Boroghină la Ziua Culturii Naționale

*

Premiile Filialei Craiova a Uniunii Scriitorilor. La finalul anului 2022, scriitorii din zona Olteniei s-au reunit în Sala Oglinzilor de la Muzeul de Artă din Craiova, pentru a afla premiile acordate de juriul constituit în cadrul filialei. Premiile acordate conform statutului USR au fost: Mihaela Albu (premiul „Opera Omnia”); Spiridon Popescu („Cartea anului” – *Ferice de cel orb*); Andreea Diana Trăilescu (debut editorial – *Regina întunecată*). Premii acordate de Comitetul de conducere al Filialei: Florea Firan (premiul de excelență – *Amprente și voci*, vol. I, II); Florian Copcea (critică literară – *Eugen Simion sau mitul existențial al scriiturii*); Viorel Mirea (eseu – *Fermeții basmului românesc*); Ion R. Popa (roman – *Din una în alta*); Carmen Bulzan (premiul pentru poezie „Mihai Duțescu” – *Arca lacrimilor*).

*

Filarmonica Oltenia, concertul de debut în 2023. Prima întâlnire cu publicul, în acest an, a Orchestrei Simfonice a Filarmonei Oltenia a avut loc în data de 10 ianuarie și a oferit spectatorilor o paletă largă de teme muzicale. Menționăm câteva dintre ele: **Grigoraș Dinicu** - **Pancio Vladigherov** – „Hora staccato”; **Giacomo Puccini** – Aria „Quando me'n vo” din opera „Boema”; **Agustín Lara** – „Granada”; **Iosif Ivanovici** – „Valurile Dunării”; **Johann Strauss II** – „An der schönen blauen Donau” („Frumoasa Dunăre albastră”). Soliștii concertului au fost soprana Ana Maria Donose-Marcovici și tenorul Cosmin Marcovici.

*

Lansări de carte. La Teatrul Național „Marin Sorescu”, pe 20 ianuarie, a avut loc lansarea unui nou volum de versuri al poetului Mihai Fircă – *Dragostea cu parfum de migdale amare*. Criticii literari Xenia Negrea, Nicolae Coande și Marius Ghica, împreună cu actorii Monica Ardeleanu și Adrian Andone au făcut ca lansarea să fie un eveniment cultural de succes. Volumul a apărut la Editura Vinea, cu o prefață a lui Octavian Soviany, iar coperta și ilustrațiile îi aparțin lui Marcel Voinea. Dintre lansările desfășurate în cadrul Bibliotecii Județene „Alexandru și Aristia Aman” notăm alte câteva: Tudor Nedelcea – *Grigore Vieru sau pătimirea basarabeană*, volum apărut la începutul acestui an la editura craioveană Sitech. Cu prilejul lansării a avut loc și marcarea a 88 de ani de la nașterea (14 februarie 1935) a scriitorului Grigore Vieru.

La Biblioteca „Aman” – o nouă lansare de carte

Invitați: Gabriela Rusu Păsărin și Ion Munteanu. Mai reținem lansarea volumelor *ISUS*, de Eugen Cojocaru, apărut la Editura *Ecoul Transilvan și Scriitori români contemporani*, de Mihai Marcu.

*

Din nou la „Întâlnirile Mozaicul”. Prima ediție a acestui an, pe 28 ianuarie, i-a avut ca invitați pe Florina Ungureanu și Spiridon Popescu. Evenimentul a fost moderat, ca de obicei, de prozatoarea Aurora Dumitrescu, iar ambientul muzical a fost susținut de Lucian Suchici. Cei doi poeți ai spațiului cultural oltean au fost prezenți de Carmen Theo Făgețeanu și Mihai Firiță. Întâlnirile Mozaicul de la Craiova au devenit deja o tradiție, prin perseverența domnului Nicolae Marinescu, directorul revistei „Mozaicul” și al Editurii „Aius”.

Instantaneu la „Întâlnirile Mozaicul”

*

Expoziție „In Memoriam Răzvan Theodorescu”. Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman”, prin secția Depozit general și săli de lectură, a vernisat, pe 8 februarie, o expoziție de carte, omagiind plecarea din această lume, la data de 6 februarie, a distinsului academician Răzvan Theodorescu. Acesta a fost istoric de artă, doctor în științe istorice, președintele Secției de Arte, Arhitectură și Audiovizual a Academiei Române, secretar general al Asociației Internaționale de Studii Sud-Est Europene, profesor la Universitatea de Arte, membru titular al Academiei Române, director general al Televiziunii Române în perioada 1990-1992 și Ministru al Culturii în perioada 2000-2004.

Omăgiu unui mare cărturar

*

Seria „Întâlnirilor SpectActor 2023”, de la Teatrul Național Craiova a început, pe 12 februarie, cu conferința „Când cultura e la margine...”, susținută de Corina Șuteu. Invitata a fost prezentată de amfitrionul manifestării, poetul Nicolae Coande. După expunere, invitata – recunoscută ca un remarcabil critic teatral, manager cultural, fost Ministru al Culturii în perioada 2016-2017 – a întreținut un fructuos dialog cu publicul participant.

*

Zilele Constantin Brâncuși. Consiliul Județean Dolj și instituțiile de cultură subordonate au organizat un maraton de evenimente culturale, omagiind pe sculptorul Constantin Brâncuși, la

147 ani de la naștere, precum și contribuția adusă de acesta sculpturii moderne.

Cu această ocazie, Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman”, a realizat o expoziție de carte intitulată „Constantin Brâncuși în colecțiile Bibliotecii Aman”. Vernisajul a avut loc în data de 13 februarie, în Salonul Expozițional din clădirea Aman, acolo unde a rulat și o prezentare multimedia.

La Centrul Cultural Constantin Brâncuși a avut loc Conferința Internațională „Zborul - de la Leonardo da Vinci la Constantin Brâncuși”, în data de 14 februarie și a reunit participanți din țară și din străinătate. Evenimentul a adus în fața invitaților expunerea unor documente și fotografii inedite din Fondul Arhivelor Diplomatice ale Ministerului Afacerilor Externe, dar și exemplarul facsimilat intitulat *Codex despre zborul păsărilor*, al lui Leonardo da Vinci, apărut la Paris în

ediție bilingvă în anul 1893, existent în colecțiile Bibliotecii Județene „Alexandru și Aristia Aman”.

Filmul documentar „Constantin Brâncuși, Între Pământ și Cer pe Calea Sufletelor”, realizat de jurnalista Cristina Liberis, în colaborare cu Trinitas TV, aduce în lumină imaginea artistului ca „smerită unealtă în mâinile Creatorului”, după cum mărturisea însuși Constantin Brâncuși.

Un eveniment remarcabil a fost și cel desfășurat la Muzeul Cărții și Exilului Românesc, prin realizarea expoziției de carte „Constantin Brâncuși în colecțiile Exilului”.

*

Târgul de carte Gaudeamus. Ediția de Craiova a avut loc între 1-5 martie, cu participarea a aproape patruzeci de edituri și difuzori de carte și un mare număr de evenimente culturale. Vom prezenta mai pe larg manifestarea în numărul viitor al revistei.

**O POZĂ CÂT
O MIE DE CUVINTE**

**Regretatul Mihai Duțescu, Constantin Pădureanu, Nicolae Marinescu,
Petrișor Militaru și Constantin Cicort**

*Iolanda Mănescu***MARIN SORESCU
COMEMORAT**

Teatrul Național din Craiova poartă numele marelui scriitor Marin Sorescu a cărui operă dramatică a avut mereu loc de cinste în producțiile prestigioasei instituții. Încă din timpul vieții, Marin Sorescu a fost onorat la Teatrul Național Craiova prin montări memorabile. În 1979 a avut loc premiera „A treia țeapă”, titlu reluat apoi în 1987, în aceeași regie, Mircea Cornișteanu, care, în 1990, a pus în scenă „Vărul Shakespeare”, premieră mondială. Mircea Cornișteanu a regizat și piesa „Există nervi” a cărei premieră și reprezentare au fost însă interzise, dramaturgul fiind învinuit că ar fi făcut parte din mișcarea Meditația transcendentală din cauza căreia mai mulți oameni de cultură importanți au avut de suferit în perioada dictaturii.

Imediat după trecerea în neființă a poetului în decembrie 1996, în semn de omagiu pentru operă și importanța sa în cultura atât românească cât și universală, directorul teatrului, Emil Boroghina, a luat hotărârea ca sala Studio T94, inaugurată sub acest nume în 1978, să poarte, începând din 1997, numele „Marin Sorescu”. În anul 2005, sala respectivă a devenit sala „I.D. Sîrbu”, iar Teatrul Național a preluat numele marelui om de cultură și artă Marin Sorescu. Tot în 1997 a avut loc prima ediție a „Zilelor Marin Sorescu”, la inițiativa lui Emil Boroghina, directorul teatrului și a lui Eugen Simion, vice-președinte al Academiei Române la vremea respectivă, mai târziu acesta devenind Președintele înaltului for. La Craiova, în cadrul edițiilor din 1997, 1999, și 2000 ale „Zilelor Marin Sorescu” au fost prezentate mai multe spectacole ale unor teatre prestigioase din țară. „Istoria Teatrului Național din Craiova 1850 – 2000” de Alexandru Firescu și Constantin Gheorghiu consemnează: „În aceste trei ediții scena craioveană a fost gazda și ‘firma’ de încununare a unor mari spectacole: „Ah, această traversare” (florilegiu, din poezia ultimă a lui Marin Sorescu, prezentat de actorii Horațiu Mălăele și Rodica Mandache, cu sprijinul balerinului Răzvan Mazilu), „Iona” (un spectacol de Ion

Ieremia, cu Damian Oancea în rolul principal), „Pluta meduzei” (în interpretarea Teatrului German din Timișoara) și valorosul spectacol al Teatrului Național din București cu „Paracliserul”. Teatrul Național din Craiova a fost pilonul hotărâtor al acestei omagieri cu un pronunțat caracter festivalier, prezentând principalele sale exegeze spectacologice ale dramaturgie soresciene: „A treia țeapă”, „Vărul Shakespeare”, „Iona”, „Matca”, „Paracliserul” și răscolitoarele recitaluri ale lui Tudor Gheorghe („Petrecerea”, „La liliaci” ș.a.).” În aceeași perioadă s-a prezentat și „Iona”, pus în scenă de Felix Alexa, în interpretarea lui Damian Crâșmaru. Cu toate că manifestarea „Zilele Marin Sorescu” a fost gândită să se desfășoare o dată la doi ani, în alternență cu Festivalul Shakespeare, ediția din anul 2000 a avut loc la doar un an distanță de precedenta ediție deoarece în anul respectiv se sărbătoreau 150 de ani de la înființarea Teatrului Național Craiova și directorul teatrului, Emil Boroghina, a hotărât ca, la ceas aniversar, să fie programate toate evenimentele de celebrare. Au avut loc astfel Festivalul Shakespeare, Zilele Caragiale, Zilele Marin Sorescu etc. Au urmat alte ediții, pentru o perioadă implicându-se Primăria și Consiliul Municipal Craiova. Au fost invitați, cu piese de Marin Sorescu, mari actori ai teatrului românesc ca Florin Piersic, Dorel Vișan, Virgil Ogășanu. Manifestarea „Zilele Marin Sorescu” a fost reluată anul acesta, 2023, în ultimele două zile din februarie. Omagierea scriitorului s-a bucurat de un program armonios, care a cuprins două spectacole valoroase din arhiva teatrului dar și un minunat spectacol cu „Paracliserul”, în regia și interpretarea cunoscutului actor Claudiu Bleonț, pus în scenă la Teatrul Național din Cluj, scenografia Andrada Chiriac, video Sebastian Gherman. Coloana sonoră precum și designul de lumini au avut de asemenea un impact major, adăugând dramatism jocului plin de forță și emoție al protagonistului care și-a însușit desăvârșit tot tumultul personajului. Într-un decor modern, dominat de lumânări mari și albe, sfinții portretizați pe fundalul scenei sunt martori tăcuți ai trăirilor omului care trece de la agonie la extaz și înapoi la agonie, într-un zburcământ neîntrerupt, timp de o oră. Ovațiile îndelungi de la sfârșitul spectacolului au dovedit pe deplin că publicul, care a umplut sala mare a teatrului, a vibrat odată cu actorul la cele mai înalte cote ale emoției. Odată spiritul sorescian invocat, manifestarea a continuat

a doua zi cu o mică expoziție de carte care a putut fi vizitată în foaierea teatrului, cuprinzând volume mai vechi, începând cu primele ediții, dar și volume recente cu opera scriitorului. După amiaza i-a regăsit pe spectatori strânși în sala mică a teatrului și, în atmosfera ei intimă, Emil Boroghina și Nicolae Coandă i-au evocat pe Marin Sorescu și pe actorul despre care marele poet declarase într-un interviu acordat lui Ion Jianu în cotidianul „Cuvântul libertății”: „Sunt un mare admirator al actorului Ilie Gheorghe. În Iona el a făcut un spectacol extraordinar. Cred că-i cel mai frumos spectacol cu Iona care s-a realizat până acum.” Emil Boroghina, ale cărui amintiri sunt cu atât mai prețioase cu cât a participat direct la evenimetele evocate fiind chiar cel care a determinat multe dintre acestea, a vorbit cu căldură despre legătura bazată pe aprecierea reciprocă între Ilie Gheorghe și Silviu Purcărete, despre crearea spectacolului „Iona” cu sfaturile marelui regizor și despre generozitatea acestuia (care a dorit ca spectacolul să fie descris ca „un spectacol de și cu Ilie Gheorghe”) și chiar despre scenografia semnată de Gabriel Mănescu, „un apropiat al marelui regizor, care a construit cu mâinile lui scheletul de balenă, elementul scenografic central” (și care, în cadrul manifestării, se găsea chiar pe scenă). Evocarea lui Marin Sorescu și a marelui actor Ilie Gheorghe a fost urmată de videoproiecția spectacolului „Iona”, prilej de noi și mari emoții, atât pentru cei care îl revedeau pe artist în captivanta producție, cât și pentru cei care veniseră să îl vadă pentru prima dată pe legendarul actor craiovean într-unul din marile roluri interpretate care i-au adus celebritatea. „Zilele Marin Sorescu” s-au încheiat prodigios cu un eveniment de natură să atragă noi și diverse categorii de public. Pe pagina de youtube a Teatrului Național Craiova s-a putut urmări o montare din 2006 cu „Paracliserul” avându-l ca protagonist pe Valeriu Dogaru, actor de notorietate al Teatrului Național. Spectacolul fusese reluat în regie proprie și scenografia Liei Dogaru. Anterior, îndrăgitul actor interpretase rolul în 1998, în regia Danielei Peleanu și scenografia altui artist cu vechime și cu realizări memorabile în istoria teatrului craiovean, Viorel Penișoară-Stegaru. În volumul menționat, „Istoria Teatrului Național din Craiova 1850 – 2000” de Alexandru Firescu și Constantin Gheorghiu, sunt amintiți criticii teatrali care, la vremea respectivă „au ovaționat

finalul de mistică frumusețe, când eroul, mistuit de nevoia sa de Dumnezeu, pare să pășească pe tărâmul sfinților cu acel nimb al jertfei pentru colectivitate, ce înobilează și justifică trecerea lui însingurată prin viață.”

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

Daniel Corbu și Liviu Ioan Stoiciu

Gabriela Boangiu

GOSPODARI ȘI ACARETURI – IMAGINARUL CURȚII ȚĂRĂNEȘTI (I)

Numeroasele prefaceri legislative în secolele al XIX-lea și al XX-lea au avut multiple efecte asupra vieții sociale, economice, politice, dar mai ales culturale. De la unele supraviețuiri ale satelor devălamșe, la proprietatea de tip cooperatist, la revenirea firească la proprietatea privată, iată etape și fragmentări ale unor vieți bulversate de legi nu întotdeauna corecte față de anumite drepturi naturale. Perioada comunistă a răsturnat sisteme de valori, a tulburat structuri sociale, încât întrebarea: ce s-a mai păstrat într-o ordine firească, revine într-o retorică a unei ordonări ontologice necesare. Tăvălugul cooperatist a ocolit oarecum curtea țărănească de odinioară, iar acest lucru devine oarecum vizibil în încăpățănarea unor elemente tradiționale specifice acestora de a rezista timpului cu orice preț. Există numeroase acareturi în actualele curți sătești ce mențin cu osârdie ordinea de mai an. Vom încerca să privim cu înțelegere prefacerile inerente ce au avut loc în aceste curți țărănești ce par încremenite în timpuri de demult. Nu se va urmări o clasificare, ci o descoperire a „supraviețuirilor” elementelor etnografice importante, specifice Olteniei.

Relaționarea cu spațiul în vechea rânduire țărănească se înscrie în complexitatea unei vieți ordonate de o spiritualitate înaltă, de credințe uneori rămase într-un orizont ordonat post-interpretativ de către cercetătorii comunităților de odinioară. Transpar însă înțeleșuri, tradiții, datine ce vorbesc despre o filosofie de viață. Categoriile de spațiu și timp au reprezentat elemente de analiză ale structurilor mentale tradiționale, lucrarea lui Ernest Bernea, *Cadre ale gândirii populare românești. Contribuții ...*⁷ reprezentând un “act de cutezanță”, utilizând formula lui Ovidiu Bârlea din postfața respectivului volum. Acesta a devenit punct de referință pentru cercetările ulterioare. Având în vedere subiectul investigației

noastre, reevaluarea elaborărilor binecunoscutului etnolog român ne apare drept o necesitate. Astfel, Ernest Bernea sublinia: “din punct de vedere existențial, [spațiul] este un dat elementar al naturii și al condiției umane, iar din punct de vedere al cunoașterii, spațiul este o constantă a unui mod de a concepe lumea și de a o reprezenta (...). Lumea țaranului român apare ca un corp organizat, fără titanism și fără frângeri catastrofice, este adică un cosmos, ceea ce desigur influențează și modul de reprezentare a spațiului. Schimbările ce intervin, produse de unele întâmplări, afectează calitatea și forma locală a spațiului, dar nu condiția sa originară”. Nevoia de ordine, de structurare prin cuvânt, este sesizată cu finețe de autor: “la reprezentarea ordinii fenomenale a lucrurilor, mentalitatea dominantă a satului nostru tradițional, deși introduce o seamă de elemente care sunt emoționale, nevoia de ordonare și explicație nu este înlăturată”⁸. Spațiul nu devine doar ordonat prin configurarea unui sistem juridic primar, l-am putea numi, (evitând formulările “arhaic” sau “primitiv” care ar putea trezi anumite amendări etice), ci îndeplinește totodată o funcție într-un proces de cunoaștere, după cum se configurează sau este integrată, asimilată realitatea însăși, „reprezentarea spațiului la nivelul mentalității generale a satului nostru tradițional se produce într-un climat psihic specific și o altă ordine a lucrurilor în lume. Spațiul aici nu este o abstracțiune și nici un instrument de cunoaștere, nu este nici măcar un fundal inexpressiv și general al lucrurilor cum apare ca un fenomen complex obiectiv, unde realul și posibilul coexistă și cauzele finale acționează”⁹.

Întemeierea satului presupune o gestualitate specială, simbolică, ce își trage sevele din legende de demult, intrarea în posesie a unui teritoriu este conexasă unei imagini a unui fondator inițial, deși această concepție este relativizată de unii cercetători, precum H.H. Stahl : “era vorba despre intrarea în posesie a unui loc din pădure defrișat în prealabil și nu de o luare în posesie absolută”¹⁰. Înfigerea unui par în pământ reprezintă modalitatea simbolică de întemeiere a satului. Consacrarea spațiului prin intervenția divinității – legende despre hierofanii, apariții divine în

⁷ERNESTBERNEA, *CADRE ALE GÂNDIRII POPULARE ROMÂNEȘTI. CONTRIBUȚII LA REPREZENTAREA SPAȚIULUI, TIMPULUI ȘI CAUZALITĂȚII, (POSTFAȚĂ DE OVIDIU BÂRLEA)*, ED. CARTEA ROMÂNEASCĂ, BUCUREȘTI, 1985.

⁸IBIDEM, p. 126-127.

⁹IBIDEM, 128.

¹⁰H.H. STAHL, *OP.CIT.*, 1958, I, p. 55-59; II, p. 184.

anumite locuri etc. constituie elemente-reper în orizontul mentalitar tradițional.

Identitatea conceptuală dintre spațiu și li-neajuri genealogice depășește cadrul miturilor la români, formând o bază ideologică pentru siste-mul de proprietate a pământului¹¹, “dacă un teri-toriu aparține unei comunități, aceasta este pentru că respectiva comunitate este formată din rude ce descind dintr-un strămoș care odinioară ar fi de-ținut întregul teritoriu”¹².

Fundamentul moral al reprezentărilor cul-turale ale spațiului, în particular ale proprietății, apare drept componentă evidentă a mentalității tradi-ționale românești. Legătura cu strămoșii nu îm-povărează, ci solidifică, fundamentează într-un orizont sacru chiar, existența celor prezenți¹³, de aceea “mentalitatea generală a satului nostru vechi socotește o greșală părăsirea moștenirii părin-țești”¹⁴. După cum locul bun este protejat de moșii din neam, la fel locul rău pare a purta pecetea unui blestem al generațiilor anterioare¹⁵.

Modul de reprezentare a spațiului în men-talitatea tradițională, apare în strânsă legătură cu reprezentarea culturală a proprietății. Orizontul cultural al mentalității tradiționale se configurează asemeni unui caleidoscop ce îmbină stabilitatea, ordinea, cu recompuneri spontane.

Cutuma juridică este stabilită în funcție de raportul dintre „dreptul popular „ și „dreptul codurilor, legilor și decretelor”. André Varagnac susține că „este popular tot ce nu este oficial”¹⁶. Cutumele și tradițiile juridice sunt în general produsul unei îndelungate experiențe sociale ale unui popor; sunt reguli de conduită statornicite de-a lungul vremii în practica vieții sociale și care tind uneori să devină regulă de drept¹⁷. În general ele s-au menținut ca „pravile nescrise” în viața spirituală a poporului. Geneza cutumei este obscură și chiar misterioasă.

Continuare în numărul viitor

Ștefan Mitroi și Ștefan Câlția

¹¹RADU DRĂGAN, *LA REPRESENTATION DE L'ESPACE DE LA SOCIETE TRADITIONNELLE. LES MONDES RENVERSES*, Ed. L'HARMATTAN, PA-RIS, 1999, p. 33.

¹²*IBIDEM*.

¹³“LOCUL MEU SI LOCUL TAU, FIECARE CU LOCUL LUI. LOCUL MEU SI LOCUL VECINULUI NU-S LA FEL SI E ASA CA STAU DIN BATRANI PE EL, PA ACELASI LOC. DA, SUNT FEL DE FEL DE LOCURI. UN GARD DE TE DESPARTE, NU STII CE-I DINCOLO. FIECARE LE STIE PE ALE LUI” (CA-BAL SUSANA, 67 DE ANI, CU CARTE, POIANA MARULUI, BRASOV, 1865) SAU “NOI ASA AM POMENIT SI CASA, SI LOCUL; DA' N-AI DREPTU SA LE STRICI, NICI SA LE LASI IN PARASIRE, CA VEZI, ELE VIN DE LA PARINTI (...), CASA ARE SI EA LOCUL EI, CA ORICE LUCRU. ÎN BATATURA CASEI TOATE SA FAC PARCA MAI BINE. LOCUL CASEI E LOC BUN, E LOC FERIT; ORICE-AI PUNE RODESTE, ORICE-AI FACE E

FRUMOS. ASTA VINDE ASA DIN DUHU STRAMOSILOR” (ȚANTEA ION STAICU – 83 DE ANI, CU CARTE, POIANA MARULUI – BRASOV, 1964) APUD BERNEA, ERNEST, *OP. CIT.*, p. 34.

¹⁴BERNEA, ERNEST, *OP. CIT.*, p. 35.

¹⁵“NIMIC NU SPORESTE, NIMIC NU PRINDE; TOATE SE RISIPESC SI BIETUL OM FUGE” (DEBU FRUSINA, 80, CU CARTE, POIANA MA-RULUI, BRASOV, 1947) APUD BERNEA, ERNEST, *OP. CIT.*, p. 35.

¹⁶Carbonnier, J. *Sociologie juridique*, Paris, PUF, Collection : Quadrige - Manuels, 2004.

¹⁷PENTRU DETALII PRIVIND CUTUMA CA IZVOR DE DREPT, A SE VE-DEA, O. UNGUREANU, *DREPT CIVIL. INTRODUCERE*, EDITIA A VII-A , EDITURA ROSETTI, BUCURESTI, 2005, p. 58.

*Aurora-Speranța
Cernitu*

OVIDIU BĂRBULESCU- PICTOR ȘI PEDAGOG DE VOCATIE

Despre Ovidiu Bărbulescu se pot rosti doar lucruri bune. Se distinge prin două direcții, pe care le-a desfășurat în egală măsură, cu credință, devotament și bucurie: pictura și pedagogia. Ca profesor de arte plastice a îndrumat generații de învățători-educatori, care la rândul lor au dus mai departe darul primit de la dascălul lor.

Iată ce remarcă criticul Vasile Drăguț : „Pictura lui are o sensibilitate cromatică aparte, clădită atât pe știința principiului lumină-culoare, cât și pe sinceritatea demersului plastic, pe transfigurarea realului la cote cât mai înalte de arderi lăuntrice”.

Născut la 29 mai 1940, în Bobicești, Olt, pictorul Ovidiu Bărbulescu se remarcă printr-o activitate artistică de peste cinci decenii. Acesta este caracterizat de o naturalețe nativă, este generos, iar discursurile sale sunt mereu conturate precis, acestea îi confirmă și vocația sa de metodic și inspirat cronicar plastic.

„Smălțurile obogene” reprezintă tema preferată a artistului Ovidiu Bărbulescu – dragostea pentru măiestria meșterilor populari – făurători onești, curați ai acestor obiecte, l-au impresionat încă din vremea copilăriei. Bobiceștiul este pe malul stâng al Oltețului, iar Oboga pe cel drept. Vasele de lut, frumos încondeiate de acești artiști anonimi, s-au fixat în memoria pictorului Ovidiu Bărbulescu, ca un firesc, recreând seria acestor smălțuri obogene, ridicându-le în sfera culturii înalte, reflexive. Redate în game de culori calde, asemenea lutului din care au fost zamislite, aceste vase de ceramică resemantizează simbolurile specifice acestui orizont mentalitar: pasărea, simboluri astrale – soarele și luna, pomul vieții, roata - simbol al vieții, al perpetuării generațiilor.

Stăpân pe tehnica acuarelei, care presupune o siguranță a gestului creator, o îndemânare îndelung exersată, artistul a realizat lucrări inspirate din spațiul natal sau alte spații traversate de-a lungul timpului. Acuarelele sale – rafinate bijuterii cromatice ce surprind stări și trăiri autentice. Fin mănuitor al acestei tehnici, acuarela, Ovidiu Bărbulescu a adunat în galleria sa de suflet, imagini din zona sa natală – Valea Oltețului, Dealul Bobiceștiului, imagini la Clisura Dunării sau din călătoriile din afara țării – Praga, Avignon, Paris, Marsilia, stări și ipostaze al căror

farmec este pus în evidență printr-o tehnică deloc ușoară, cum este cea a acuarelei.

Ovidiu Bărbulescu face parte dintre membrii fondatori ai remarcabilului Aquarelle Group. Este camaradul pe care poți conta că-ți este alături ori de câte ori îi vei solicita prezența. Altruist, onest și gata oricând să însoțească vorba cu fapta.

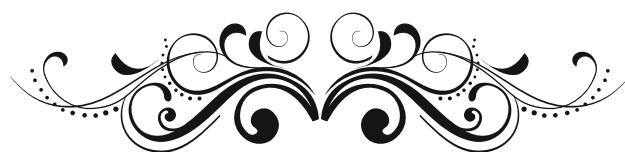
Iată câteva informații biografice, despre parcursul plin de substanță al artistului vizual Ovidiu Bărbulescu: Debut la Expoziția de arte plastice a studenților – mai, 1964. Din 1966 participă la expoziții anuale, regionale, interjudețene și republicane, la Saloanele artiștilor plastici în cadrul U.A.P. – Filiala Craiova și Societății Naționale a Profesorilor de Arte Plastice, București. A derulat 21 de expoziții personale de pictură și grafică la Craiova, Calafat, Filiași, Balș, Slatina, Gapp – Franța. Expoziții naționale: 1977, 1982, 1984, 1988, 1990, 1998 – București. Are lucrări în muzee și instituții din țară, în colecții particulare din țară și străinătate (Franța, Anglia, Canada, Israel, Iran, Olanda, Danemarca, Belgia, Polonia, Republica Moldova, S.U.A, Austria, Spania, Portugalia, Germania, Italia).

Documentări în străinătate: Cehoslovacia – 1968, Iugoslavia – 1968, Bulgaria – 1991, Polonia – 1994, Austria, Italia și Franța – 1998, Italia, Franța și Germania – 2002, Bulgaria – 2010, Praga, Karlovi Vary – 2010. Este autor de ilustrații de carte și publicitară.

A publicat cronici de artă plastică în revistele: „Ramuri”, „Mozaicul”, ziarele: „Demnitatea”, „Meridian”, „Cuvântul Libertății”, „Gazeta de Sud” și emisiuni la Radio Oltenia Craiova, TVS Craiova, TVR Craiova, TVR 2, TVR 3. De asemenea, a publicat în domeniul artistic: „Dicționar de artă. Termeni de atelier”, Ed. Sigma, București, 1993 (în colaborare cu Ion N. Șușală), „Gheorghe Teodorescu-Romanași” Craiova, 1995, „Dicționar de arsmatică”, București, 2003 (în colaborare cu Ion. N. Șușală).

Este cuprins cu activitate artistică, pedagogică și publicistică la A.B.I. – Institutul American Biografic, în cadrul celei de a IX-a ediții a Registrului Internațional al Conducerii Distinge – septembrie 1998. Este cuprins și în Enciclopedia Personalităților din România, ediția a IV-a, 2009.

În 2002 i-a fost acordată „Diploma de Excelență” acordată de M.E.C. pentru întreaga activitate didactică de creație și managerială.

Dumitru Duță

TREI LUNI ÎN TOULON

Mai bine de trei luni am locuit în Toulon, oraș maritim la oarece distanță de Marsilia și Nisa. Nu eu am ales orașul, ci el m-a ales pe mine cu muntele Faron și portul militar de la Mediterană.

Marea cu plaja ei de la Mourion e o afacere turistică cu vapoare, bărci, caiace, hidro biciclete și cu mulți turiști străini.

Desigur, că sunt și români ca oriunde în Europa unde se găsește „ceva de muncă”.

Mai sunt și femei la curățenie.

- Menajera mea e româncă, îmi zice o tinerică de 75 de ani. Avea chef de vorbă, dar franceza mea aproximativă îi taie dorința de conversație.

Nu sunt singurul român. Aud la tot pasul „Uite bă că a plecat vaporul. Lasă - l că mergem cu următorul, dă-l în p.meu”.

În parculțe, multe tinere pe la 50 de ani și subsemnatul, care mă simt tânăr căci media de vârstă a localnicilor este de 60-70 ani.

Două zile pe săptămână este piață. Nu trebuie să întrebi pe nimeni. Ia-te după doamnele bine întreținute de 90 de ani ori după vecinele lor mai tinere de 80, care merg în pas sprinten trăgându-și căruciorul cu târguieli.

Mai mult de jumătate dintre tinerii de 70 sunt mai în formă decât mine.

Mai ales femeile, cu siluetele lor înalte, subțiri și fără burți te duc cu gândul la niște plante care s-au uscat între paginile unui ierbar. În mai bine de trei luni, n-am văzut nici o persoană obeză, poate li se trage de la ce mănâncă.

Nimeni nu se grăbește nicăieri; în cabinete sau la piață, se poartă discuții și se mănâncă din fructele cumpărate ori primite cadou.

Întreg spectacolul se termină pe la prânz, când totul se strânge rapid și se încarcă în mașini. Pe jos, se spală cu apă și dero.

În urma tarabelor, apar locuri de parcare, piața e ca și cum n-ar fi existat.

Am văzut niște băieți de 60 ani, care împărteau pliante, făcând campanie unei candidate,

vis-à-vis de o cârciumă. Proprietarul, un puști de 45, se învârtea amețit printre mese, fiind singurul abțiguit.

E ora prânzului, când cei veșnic tineri vor merge acasă ca să mănânce, vor trage un pui de somn, după care se vor pregăti pentru plimbarea de seară. Merg și eu acasă să mănânc roșii cu bașchetă caldă. Solitar mă uit pe fereastră, admir marea și muntele Faron „de strajă Franței pus”.

CONTROVERSE

M-am mirat deseori, auzind din partea unor oameni cu pregătire intelectuală mult mai bună decât a mea, că nu-i pot urmări pe tinerii de azi. Nu este vorba de tineri în general ci de anumiți indivizi care dansează, frecându-și capul de podea, în bocanci, glugă pe cap, dezbrăcați până în brâu, cu mască de gaze pe figură. Ca să înțelegi, trebuie să ai o anumită pregătire pentru a ști ce se spune într-un limbaj căutat cu lăcomie și înghițit cu voluptate. 6 băieți de la chakra, rași în cap, tatuați pe mâini și picioare, se prezintă ca mari muzicieni de avangardă suprarealistă : Bo-caseca, Infinitu, Mci, Cypres, Ploaie, Soldiers. Muzica lor e profundă, în evoluția ei materială, unică și de neînțeles pentru contemporani. Bătrâni depășiți care îi detestă și habar n-au ce-i cu muzica Raps (genul trap) sunt excluși din secolul douăzeci și unu. Băieții progresiști de la Chakra au un limbaj pe măsură: mainstrom, demo-uri, gangster, conscions, skill etc. Adevărat meșteșug de tâmpenie, ar spune Ion Creangă.

OF-OF-OF!

De la moralistul Florin Șelaru aflăm că ai valoare când ai bani în buzunare;

că ești cel mai valoros când dușmanii o duc prost;

eu și cu frații mei ne luptăm mereu cu ei:

eu sunt bomba nucleară, distrug tot ce mă -nconjoară;

am cea mai mare valoare, cine mă supără moare.

În această viață, unii au totul. În România de azi sunt oameni care mănâncă tot ce vor mușchii lor, călătoresc în Egipt și în America de Sud, ascultă orice muzică, văd orice spectacol.

Printre ei, la scară infimă trăim și noi, dar
trăim pe datorie.

Cine n-are aer condiționat e fraier.

Cine consumă curent electric și nu -l plă-
tește e șmecher;

Dar nu șmecher pentru o zi,

Ci șmecher cât o trăi.

Sunt beton, beton, beton

Nu sunt șmecher de sezon,

Am zile bune, zile cu soare și zile care mă
iubește

Și oriunde merg, eu am valoare

Și trăiesc împărătește!

ROMÂN MÂNDRU

Mândria de a fi român este o vorbă fără
sens, simetrică cu „rușinea de a fi român.” Nu te
-a întrebat nimeni dacă vrei să te naști român.

Te -ai trezit român așa cum te-ai trezit
bărbat sau femeie, brunet sau blond, înalt ori
scund. A fi român nu e o alegere personală, încât
mândria n-are ce căuta aici. În noianul românis-
mului există oameni care sunt mândri de a fi ro-
mâni, dar există și căzături, ticăloși, rebuturi, es-
croci. Poți fi mândru de Eminescu, dar nu poți fi
mândru de Rîmaru de la Corabia. Românii de
bună calitate slujesc de paravan pentru derbedei.
Chibițul e mândru de talentul celui din teren și se
identifică cu acesta. Românul e mândru când
Hagi, când Nadia, când Țiriac ori Brâncuși sunt
cunoscuți în lume. Mulțumit de ceilalți, ca și cum
ar fi de el însuși, românul adoarme obosit și mân-
dru. Întrebat ce mai face, românul răspunde cu
ciudă: „Fac pe dracu! Nu vezi în ce hal suntem?
La noi ca la nimeni...” Dar întrebat de un repor-
ter, el își aduce aminte de strămoși și zice: „Bă,
sunt mândru că sunt român!”

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

Robert Șerban și Mircea Mihăieș

POEȚI ANONIMI

**CÂNTEC
(CHANSON)**

Cu ochii-am văzut !
Ia zi, ce-ai văzut ?
O vacă dansând
Pe gheață-am văzut
Vara la Sânt' Ion.
Cumetre, pardon...

Cu ochii-am văzut!
Zi ce-ai mai văzut!
O broască vitează
Ce stătea de pază
Cu sabia-n mână.
Cumetre, minciună....

Zău că am văzut!
Ei, ce-ai mai văzut?
Un lup ce vindea
Verze peruzea
În Piața de Lună!
Cumetre, minciună...

Vă zic c-am văzut!
Hai zi ce-ai văzut!
Un ac ce cosea
Unei fete-o stea
Spre-a se mărita...
Cumetre, gura!

**TREI TOBOȘARI
(TROIS JEUNES TAMBOURS)**

Trei toboșari
Se întorceau din luptă
Trei toboșari
Se întorceau din luptă
Și ram-pam-pam
Ram-pa-ta-pam
Se întorceau din luptă

Cel mai frumos
Ținea în gură-o floare
Cel mai frumos
Ținea în gură-o floare
Și ram-pam-pam
Ram-pa-ta-pam
Ținea în gură-o floare

Fata de crai
Privea de la fereastră
Fata de crai
Privea de la fereastră
Și ram-pam-pam
Ram-pa-ta-pam
Privea de la fereastră

Drag toboșar
Dă-mi mie floarea aceea
Drag toboșar
Dă-mi mie floarea aceea
Și ram-pam-pam
Ram-pa-ta-pam
Dă-mi mie floarea aceea

Fată de crai
Eu floarea ți-o voi da
Fată de crai
Eu floarea ți-o voi da
Dacă și tu, dacă și tu
Îmi dai inima ta
Și ram-pam-pam
Ram-pa-ta-pam
Dacă și tu, dacă și tu
Îmi dai inima ta

Mândre tob'șar
Cere-mă-ntâi la tata
Mândre tob'șar
Cere-mă-ntâi la tata
Și ram-pam-pam
Ram-pa-ta-pam
Cere-mă-ntâi la tata

Mărite crai
Dă-mi fata de mireasă
Mărite crai
Dă-mi fata de mireasă
Și ram-pam-pam
Ram-pa-ta-pam
Dă-mi fata de mireasă

Biet toboșar
N-ai tu destulă avere
Biet toboșar
N-ai tu destulă avere
Și ram-pam-pam
Ram-pa-ta-pam
N-ai tu destulă avere...

Trei nave am
Pe mare încărcate
Una cu aur
Alta cu nestemate
Și o a treia ca
S-o plimb pe draga mea
Și ram-pam-pam
Ram-pa-ta-pam
S-o plimb pe draga mea

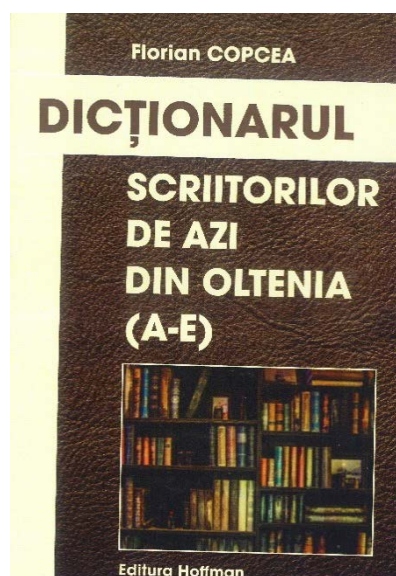
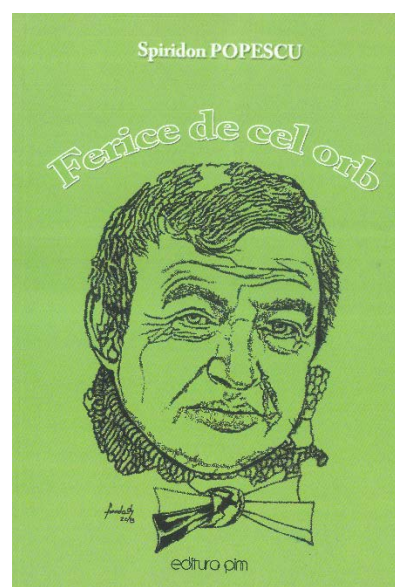
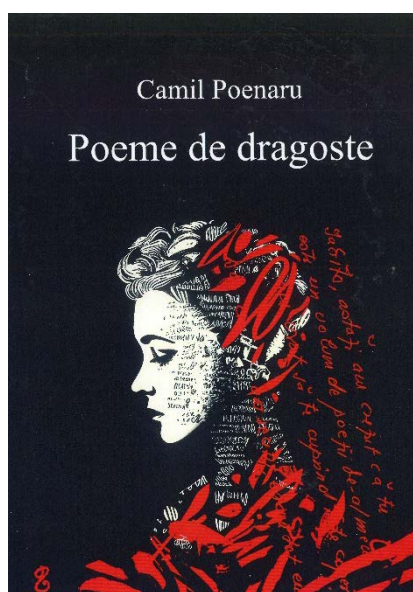
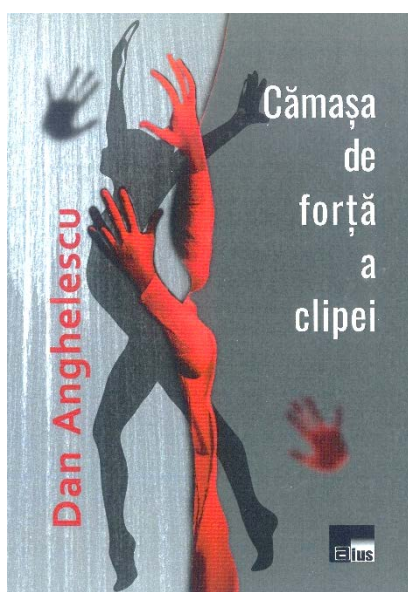
Dacă-i așa
'Ți dau fata de mireasă
Dacă-i așa
'Ți dau fata de mireasă
Mărite crai
Păstrează-ți-o acasă
Că-n satul meu
Ram-pa-ta-pam
Și ram-pam-pam
E-o alta mai frumoasă.

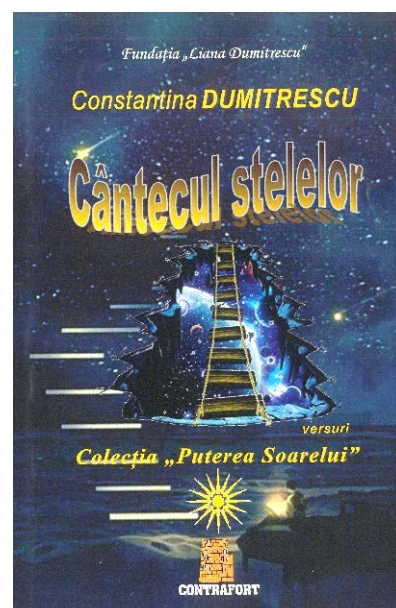
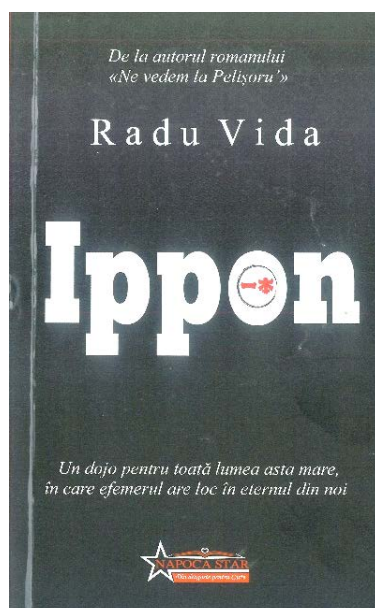
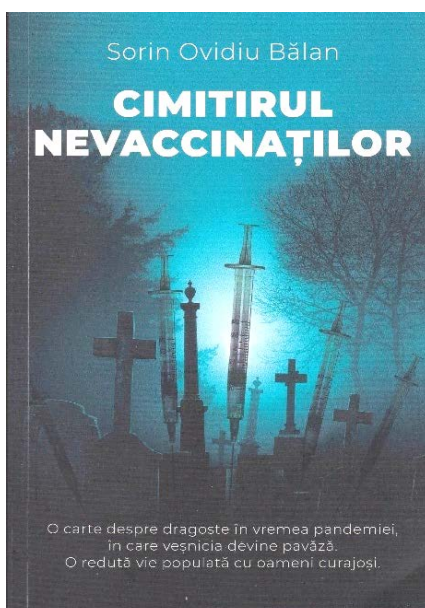
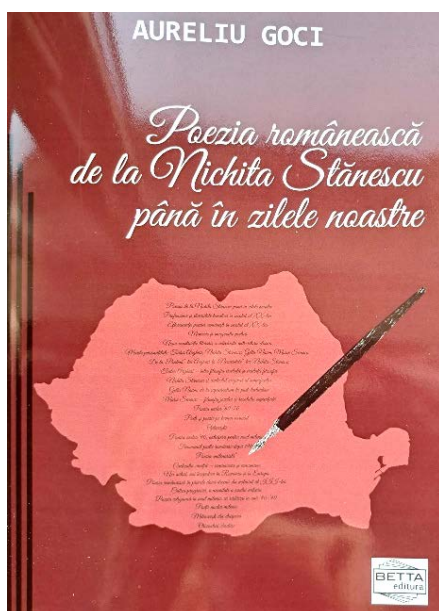
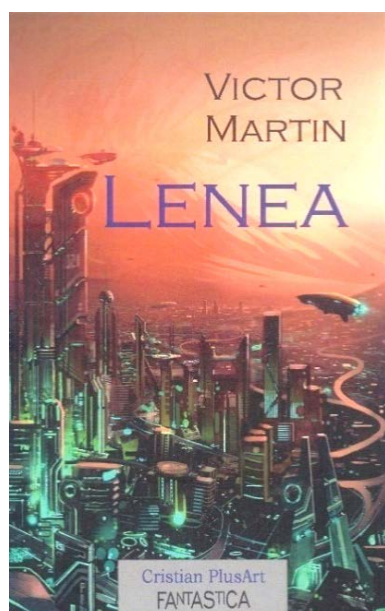
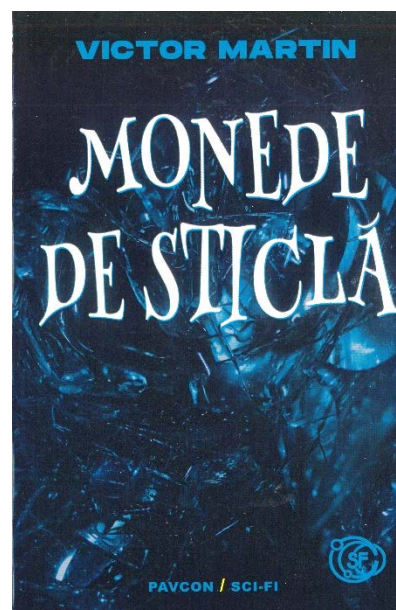
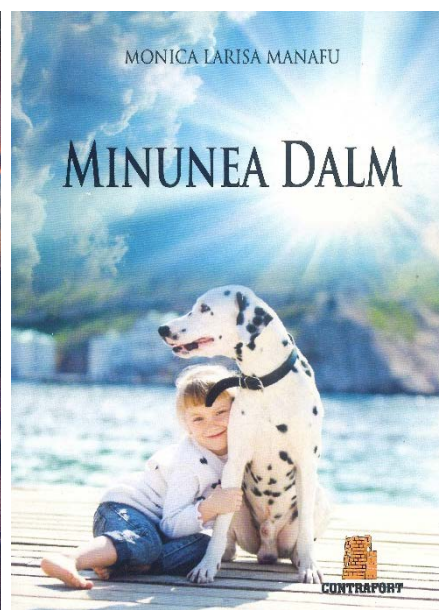
Versiune în limba română de Paula ROMANESCU

**O POZĂ CÂT
O MIE DE CUVINTE**

Constantin Pădureanu, Gabriel Coșoveanu și acad. Gheorghe Păun

CUPRINS

ESEU

Gelu Negrea

Cruciada invizibilă a hazardului / 3

Mihaela Albu

„Rețele” culturale dincolo de granițele țării / 5

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 7

UN VEAC DE EXISTENȚĂ

Adrian Năstase

Secția de științele naturii a Muzeului Olteniei / 8

POESIS

Mihai Firică

Dincolo de țarm / 9

În orașul alb cu haine gri / 9

Pâinea Soarelui / 9

Joc în doi / 9

Noiembrie. La final / 9

Elena Armenescu

Doar lângă tine / 10

Parabola măceșului / 10

Lăstări-vor rădăcinile / 10

Invoc / 10

Constanța Abălașei-Donosă

Pădurea albastră / 11

Timp pierdut, timp câștigat / 11

Steaua mea / 11

Picăturile de ploaie / 11

Ioan Lascu

În așteptare / 12

Fugit irreparabile tempus / 12

Fantezie / 12

De cândva, de născând / 12

21 Septembrie 2005 / 12

Florian Copcea

Pe coapsa unei tăceri vor sparge zidurile de piatră / 13

Pata de sânge a adormit cu toate visele închise / 13

Și trece încet poetul / 13

Mă voi sfârși la capătul acestui poem / 14

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 14

Teodor Preda

Cum să te împrăștii pe nesimțite / 15

Eternitatea absenței / 15

Trup de nisip lângă un trup de lumină / 15

Constantin Lupeanu

Iubesc cartea / 16

Iată-mi viața / 16

Gerul bobotezei / 16

Pădurea oltenilor / 16

Victor Martin

Iubire de primăvară / 16

Colecționarul de falsuri / 17

Singur la coadă / 17

Trecea Poetul / 17

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 18

Ion Haineș

Poezia / 19

Mirajul semnelor / 19

Presimțire / 19

Gerunziu / 19

Vasile Barbu

A sublinia românește în poezie / 19

Fotograful / 20

Poetul din mine / 20

Nu te trezi / 20

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 20

Nicolae Toma

Și gândul cel greu / 21

Steaua mea nu mai răsare / 21

În cele mai frumoase vise / 21

Ademenit de gândul cel bun / 21

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 21

PROZĂ

Eliza Roha

Ocarina / 22

Ștefan Mitroi

Câinele-spectator / 24

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 26

George Geafir

Omul și puterea / 27

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 28

Ion R. Popa

Unii la odihnă, altul la tratament / 29

Teodor Oancă

Niște sechele / 30

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 31

LECTOR

Florentin Popescu

Ana Calina Garaș, Daci nemuritori / 32

Mircea Pospai

Viața, între noroc și hazard / 33

Monica Grosu

Lumea personajelor lui Marin Preda de la A la Z / 35

Dumitru Duță

În contra timpului / 36

MOMENTE MEMORABILE

Rodica Pospai Păvălan

Din agenda culturală craioveană / 37

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 39

SPECTACOLE EXCEPȚIONALE

Iolanda Mănescu

Marin Sorescu comemorat / 40

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 41

ARHITECTURĂ TRADIȚIONALĂ

Gabriela Boangiu

Gospodarii și acareturi – imaginarul curții țărănești (I) / 42

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 43

CRONICĂ PLASTICĂ

***Aurora-Speranța Cernitu* / 44**

Ovidiu Bărbulescu - pictor și pedagog de vocație / 44

SEMNAL

Dumitru Duță

Trei luni în Toulon / 45

Controverse / 45

Of-of-of! / 45

Român mândru / 46

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 46

TRADUCERI LITERARE

(Versiune în limba română de Paula Romanescu)

Poeți anonimi / 47

Cântec (Chanson) / 47

Trei toboșari (Trois jeunes tambours) / 47

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 48

CĂRȚI PRIMITE LA REDACȚIE / 49

Revista apare trimestrial.
Contactați-ne pe adresele specificate.

În atenția colaboratorilor

Textele vor fi scrise cu Times New Roman, corp 12, după modelul celor din revistă (inclusiv cu scrierea semnelor diacritice specifice scrierii limbii române). Notele bibliografice se numerotează în continuare și se trec la sfârșitul textului. Este obligatorie utilizarea semnelor de punctuație, exceptând poezia în care se respectă grafia autorilor.

Pentru numărul următor, vă așteptăm materialele până la 31 mai 2023

